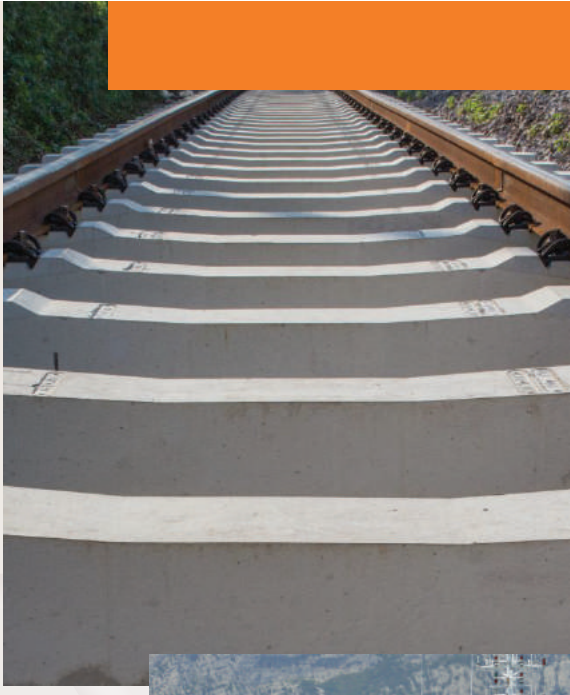

DIV GRUPA

DIV GRUPA d.o.o. i ovisna društva

GODIŠNJE IZVJEŠĆE GRUPE

31. PROSINCA 2018.

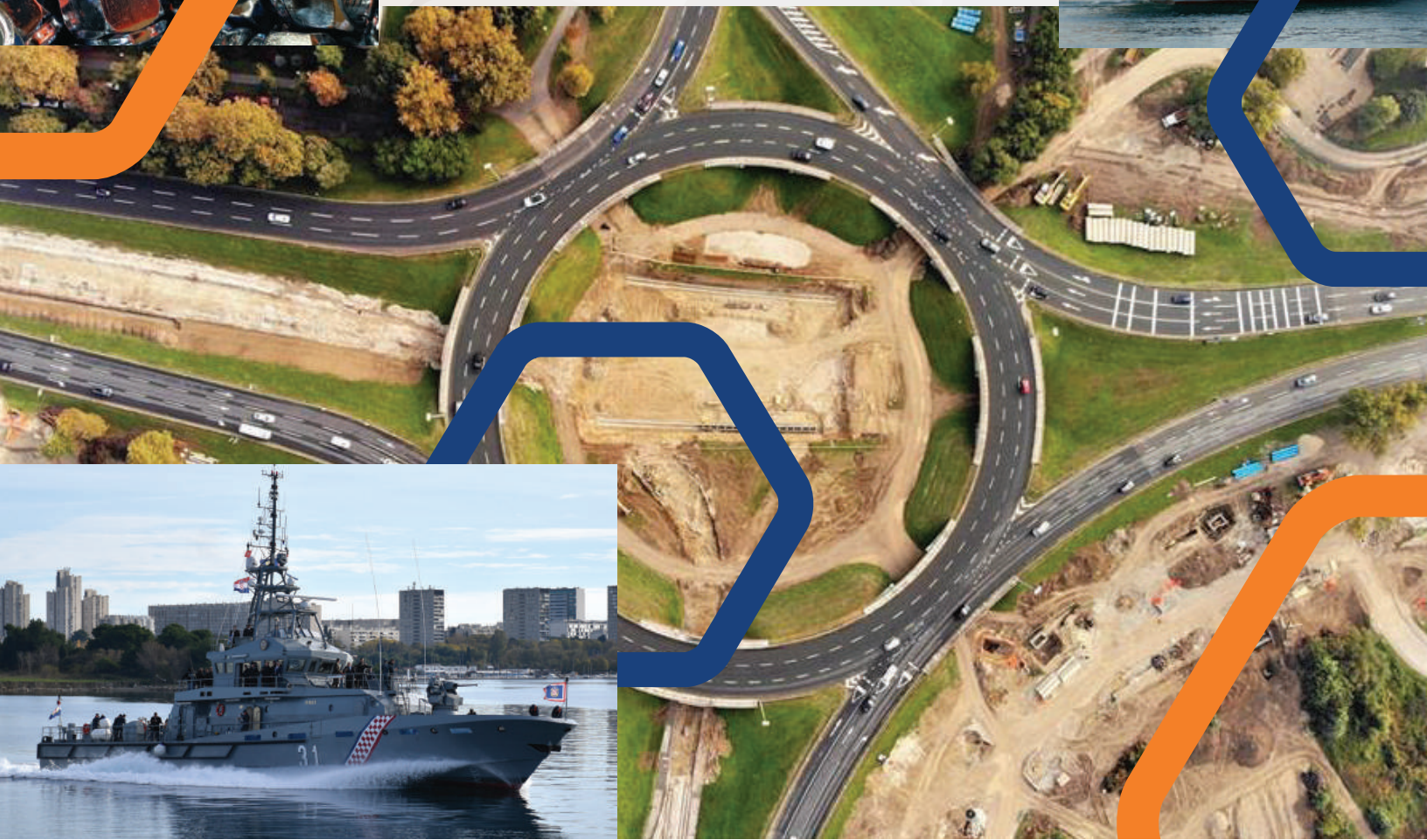

SADRŽAJ

	Stranica
Izvješće poslovodstva	1-7
Izjava o odgovornosti Uprave	8
Izvješće neovisnog revizora na konsolidirana financijska izvješća	9-11
Konsolidirani financijski izvještaji	12-69

Izvješće poslovodstva

1. UVOD

Poslovnu 2018 godinu grupa DIV je završila s pozitivnim rezultatima i ključnim pokazateljima sukladno očekivanjima i planovima. Godina 2018 vrlo je značajna u dijelu poslovanja brodograđevne djelatnosti obzirom da je s danom 28.02.2018 uspješno završio petogodišnje razdoblje restrukturiranja grupe Brodosplit, čime je DIV grupa ispunila sve potrebne uvjete i upravljajući dostigla puno tržišno dugoročno održivo poslovanje iste. Ispunjavajući sve obveze iz Ugovora o prodaji i prijenosu dionica Brodosplit d.d., Split, prestaju sve zadrške poslovnih partnera, naročito u financijskom dijelu poslovanja oko budućnosti Grupe u djelatnosti koja je tijekom cijele 2018 godine plijenila pažnju cjelokupne gospodarske zajednice ne samo u Hrvatskoj već i šire radi problema u grupi Uljanik.
Grupa DIV je kao i ranijih godina diversificirala svoje poslovanje, tržišta i izvore prihoda kako bi utjecaj rizika koji iz svakog tržišta zasebno postoji minimizirala i uravnotežila ukupan rezultat.
U investicijskom dijelu poslovanja nastavili smo ulagati u postrojenja za obradu tehnoloških voda na lokaciji podružnice Knin, zatim u izgradnju broda za kružna putovanja (60 m jedrenjak „Klara"), te niz ulaganja u opremu i uređaje potrebnih za unapređenje procesa proizvodnje, kontrole procesa ili izvođenja pojedinih radova.
U financijskom dijelu poslovanja u 2018. godini najznačajniji događaji su restrukturiranje bilance DIV GRUPA d.o.o. kreditom EBRD i Addiko banke od cca 30 mil EUR, i kredit kupcu broda (u sustavu grupe DIV) u iznosu od cca 87 mil EUR. Kreditom EBRD i Addiko su se osim boljih financijskih uvjeta i ukupno manjih financijskih troškova kratkoročne obveze pretvorile u dugoročne i tako smanjile pritisak na redovno poslovanje. Dio iznosa tog kredita se realizirao za tekuća obrtna sredstva i CAPEX čime su se stvorile prilike za daljnji rast DIV GRUPA d.o.o. Kreditom za kupnju i gradnju broda (novogradnje 487) omogućeno je ugovaranje i prodaja broda za polarna krstarenja u visini od cca 106 mil EUR, čime se Brodosplit ističe u sve zahtjevnijim brodovima iz te niše, te stjecanje značajne reference za brodove s još većim prodajnim vrijednostima i dodanom vrijednosti.

Ostvareni rast i rezultati u 2018 godini polazna su osnova za buduća razdoblja u kojima planiramo nastavak tog trenda, sada ojačani za slobodnu tržišnu poziciju u svim segmentima poslovanja.

2. ORGANIZACIJA I UPRAVLJANJE DRUŠTVOM U 2018. GODINI

Naziv izvještajnog poduzeća: DIV GRUPA d.o.o.
Pravni oblik: Društvo s ograničenom odgovornošću
Država osnivanja: Republika Hrvatska
Adresa poduzeća: Bobovica 10a, 10430, Samobor
Podružnica: IV Gardijske brigade 44, 22300, Knin
Poslovanje poduzeća: Proizvodnja i trgovina vijčanom robom

Društvo je djelatnost u 2018. godini obavljalo na lokaciji adrese poduzeća, podružnici u Kninu te u poslovnom uredu u Zagrebu, R.F.Mihanovića 9, Sky Office.

Nadzorni odbor sastoji se od dva člana:
Danijela Debeljak – predsjednik nadzornog odbora
Vjera Debeljak – zamjenik predsjednika nadzornog odbora

Tijekom 2018. godine Društvom DIV GRUPA d.o.o. rukovodila je Uprava u sastavu:
Tomislav Debeljak, predsjednik Uprave
Darko Pappo, član Uprave
Dalibor Marijanović, član Uprave

3. FINANCIJSKO STANJE I POSLOVNI REZULTAT

3.1. IMOVINA DRUŠTVA

Na dan 31.12.2018. godine, kratkotrajna imovina iznosila je 1.592.920 tisuća kuna (2017: 1.260.477 tisuća kuna) dok je dugotrajna imovina iznosila 1.611.799 tisuća kuna (2017: 1.612.138 tisuća kuna).

Na dan 31.12.2018. godine, ukupna imovina Grupe iznosila je 3.204.719 tisuća kuna.

3.2. POSLOVNI REZULTAT 2018. GODINE

DIV grupa je u 2018. godini ostvarila neto dobitak u iznosu od 75.389 tisuća kuna.

4. IZLOŽENOST I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Društvo je izloženo raznim financijskim rizicima koji se odnose na:

- CJENOVNI RIZIK - cijene repromaterijala na tržištu
- RIZIK KAPITALA – odnos neto duga i kapitala
- VALUTNI RIZIK - kretanje tečaja EUR-a i USD-a jer Društvo ima inozemne ugovore iskazane u eurima i dolarima
- KREDITNI RIZIK – sposobnost dužnika da podmiri dugovanje prema Društvu. Odnosi se na neispunjenje ugovornih obveza druge ugovorne strane. Društvo se od ovakve vrste rizika štiti instrumentima osiguranja plaćanja I primjenjuje procedure koje osiguravaju prodaju kupcima koji imaju urednu kreditnu povijest,
- RIZIK LIKVIDNOSTI – odnosi se na rizik da novčani primici neće biti dovoljni da pokriju tekuće novčane izdatke. Društvo se od rizika likvidnosti štiti praćenjem planiranih i ostvarenih novčanih tokova te praćenje financijske imovine i financijskih obveza.

Upravljanje rizicima detaljnije je objašnjeno u bilješci 29, u Bilješkama uz financijske izvještaje.

5. LJUDSKI RESURSI

Na dan 31. prosinca 2018. DIV grupa zapošljava 3.073 radnika. Prilikom zapošljavanja novih radnika provodi se stroga selekcija putem testiranja i razgovora. Posebno se vodi računa o mladim i stručnim kadrovima ili izuzetno stručnim kadrovima s dugogodišnjim iskustvom.

6. RAZVOJ DRUŠTVA U BUDUĆNOSTI

DIV GRUPA d.o.o. će nastaviti i dalje razvoj i rast temeljiti na promišljenim ulaganjima u opremu i infrastrukturu, uvođenjem novih tehnologija, optimizacijom poslovnih procesa, ulaganjima u ljudske potencijale, ulaganjima u istraživanje, razvoj i inovacije i osvajanjem novih tržišta i kupaca. Uz sad već dominantna izvozna tržišta u koje namjeravamo proširiti volumen plasiranih proizvoda, kao npr. u zemlje Europske Unije, nastavit će se jačati izvoz u USA te gdje je prepoznat potencijal DIV-a, koji je dobio s registracijom znaka (trade mark-a) otvorena vrata šireg spektra kupaca. Tijekom protekle godine (2018.) proveden je niz audita velikih kupaca koji djeluju globalno tako da su odrađene pretpostavke za povećanje prodaje kroz njihove kanale te se zadržao uobičajeni način provjere naše sposobnosti održanja kvalitete (rokova, količina i samih tehničkih zahtjeva). U proteklom razdoblju uveden je u upotrebu niz opreme (strojevi, naprave i uređaji) kojima se optimiranju postupci proizvodnje, povećava produktivnost čija će puna upotreba rezultirati smanjenjem troška po jedinici proizvoda odnosno vremena te povećati kvalitetu i pouzdanost procesa. Povećanje volumena proizvodnje iziskuje veća obrtna sredstva koja smo osigurali kreditnim aranžmanima s bankama i ostalim financijskim partnerima, poglavito na re-programu obveza iz kratkoročne u dugoročne, te otvaranjem okvira za garancije i akreditive čime se povećava udio sudjelovanja na tržištima velikih projekata (npr. željeznička infrastruktura).

Glavni cilj društva Brodosplit d.d. je osigurati rast prihoda i profitabilnosti. U knjizi narudžbi cijele Grupe danas su novogradnje ukupne vrijednosti oko 412 milijuna eura, a u drugim metalnim konstrukcijama, uključujući i sekcije brodova još 27.5 milijuna eura. Brodosplit je postao prepoznato brodogradilište za gradnju najkompleksnijih brodova. U 2018-oj isporučen je obalno ophodni brod čime je društvo dobilo referencu u gradnji vojnih brodova, a pored toga ugovorena je gradnja luksuznog broda za putovanje po polarnim područjima za kompaniju Quark Expeditions. U niši mega-konstrukcija završen je projekt gradnje čeličnih brana za obranu Venecije od poplava.

U 2018. je s talijanskom brodograđevnom grupom, Fincantieri potpisano više ugovora o gradnji mega-blokova velikih cruisera, masa od 1000-4000t. Projekti su ugovarani kako bi se ujednačila potreba za radnicima i osigurala puna zaposlenost. Prvi mega-blok je isporučen u ožujku 2019.

Budući razvoj društva i grupacije usmjeren je u brodograđevnom dijelu na razvoj i nuđenje projekata različitih tipova putničkih brodova srednjih veličina od 100 do 200 m duljine (brodovi za kružna putovanja, polarne ekspedicije, brodovi / trajekti za prijevoz putnika i vozila, mega jahte, itd.), te daljnjem razvoju i gradnji vojnih brodova – obalno ophodnog broda i većih vojnih brodova.

7. DJELOVANJE DRUŠTVA NA PODRUČJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

DIV GRUPA d.o.o. 17.08.2018. potpisala je Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte koji se financiraju iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova u financijskom razdoblju 2014.–2020. ("Povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja"). Ugovor su potpisali Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta i Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije s jedne strane i DIV GRUPA d.o.o. kao korisnik bespovratnih sredstava, s druge strane. Projekt istraživanja i razvoja provodi se u razdoblju od 01.07.2018. do 01.07.2022. godine. Programom istraživanja i razvoja želi se omogućiti razvoj funkcionalnog inovativnog proizvoda DIV elastične kopče, te posljedično plasman i komercijalizaciju na svjetskom tržištu gradnje i održavanja željezničkih pruga. Cilj razvojnog projekta je razviti elastičnu kopču koju će biti jednostavno i ekonomično proizvesti, koja će omogućavati jednostavnu, pouzdanu i brzu montažu i demontažu te koja će tijekom cijelog vijeka korištenja pružati dugotrajan i pouzdan spoj praga i tračnice.

Za uspješnu realizaciju predloženog projekta "DIV elastične kopče" te ispunjenja strateških ciljeva, potrebna je visoka razina znanstvenog, stručnog te upravljačkog (rukovodećeg) iskustva tima koji će raditi na projektu. Posebno je važno istaći znanstvenu i tehnološku kvalitetu projekta te njegovu inovativnost. Uspješna realizacija ovog projekta bio bi veliki doprinos hrvatskoj znanosti, tehnološkom razvoju i inovativnosti. Projekt „Razvoj DIV elastične kopče" direktno doprinosi povećanju ulaganja u istraživanje i razvoj u sklopu S3 Strategije pametne specijalizacije, tematskog područja „Promet i mobilnost" i to pod-tematsko područje „PTPP 1. Proizvodnja dijelova i sustava visoke dodane vrijednosti za cestovna I željeznička vozila" unutar kojeg je navedena indikativna IRI tema: automobilski i željeznički dijelovi više dodane vrijednosti. Partner na projektu je Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Važno je naglasiti da se aktivnosti razvoja gotovo u potpunosti temelje na već postojećim kompetencijama poduzeća DIV GRUPA d.o.o. odnosno da se istraživačke i razvojne aktivnosti, ali i aktivnosti komercijalizacije nastavljaju na postojeće poslovne resurse, organizaciju i poslovne procese poduzeća DIV GRUPA.

Važno je napomenuti da je DIV GRUPI d.o.o. 18.06.2018. također odobren projekt „Povećanje energetske učinkovitosti u proizvodnom pogodnu u Kninu". Ugovor za projekte koji se financiraju iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova u financijskom razdoblju 2014.–2020. su potpisali Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Fond za zaštitu okoliša i energetike sa jedne strane, i DIV GRUPA d.o.o. kao korisnik bespovratnih sredstava, sa druge strane. Svrha projekta je povećanje učinkovitosti energije korištene u proizvodnom procesu, te prelazak na energetski obnovljive izvore energije. Glavni cilj projekta je izvesti sustav koji će iskorištavati otpadnu toplinu, te je usmjeravati u grijanje i hlađenje tehnologija, kao i proizvodnih i uredskih prostora. Energent koji se trenutno koristi za grijanje i hlađenje tehnologija te proizvodnih i uredskih prostora je teško gorivo (mazut). Jedan od ciljeva projekta je ukidanje kotlovnice na mazut čime bi se anulirala emisija stakleničkih plinova i njegov štetan utjecaj na okoliš. Osim pogodnosti koje donosi smanjivanjem količine stakleničkih plinova, prelazak na sustav toplinskih pumpi s primarnim ciljem iskorištavanja otpadne topline također predstavlja znatnu uštedu i u energetskom smislu. Također smanjuje potrošnju vode te upotrebu aditiva u procesu. Bitno je spomenuti i uvođenje sustava za iskorištavanje otpadne topline iz zauljenih para, čime će se bitno smanjiti potreba za konkretnim grijanjem u proizvodnim prostorima za izradu vijaka. Kroz isti sustav će se odvijati i pročišćavanje uljnih para, što će doprinijeti kvaliteti radnog okoliša i zaštiti zdravlja zaposlenika.

8. DALJNJI PLANOVI

Daljnji planovi u 2019. godini pa na dalje, su razvijanje novih projekata koji svojom tematikom odgovaraju Strategiji pametne specijalizacije RH (S3), strateškim dokumentom čiju izradu je Europska komisija zatražila od svih zemalja članica Europske unije kao preduvjet za korištenje ESI fondova u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija. Strategijom S3 definirani su ciljevi i prioriteti vezano uz istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije te određena tematska i pod-tematska prioritetna područja u koja će se ulagati sljedećih 7 godina u okviru OPKK, Prioritetne osi 1.

Navedeni projekti u kojima će DIV GRUPA d.o.o. sudjelovati, podrazumijevaju ulaganje u istraživanje, razvoj i inovacije, jačanje istraživačkih kapaciteta prijavitelja (istraživačkih organizacija) i partnera (poslovnog sektora) i poticanje/povećanje suradnje istraživačkih organizacija s poduzećima.

Planiraju se provoditi projekti istraživanja i razvoja u suradnji sa znanstveno istraživačkim institucijama (FESB – Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, FSB – Fakultet strojarstva i brodogradnje u Zagrebu, GFZ – Građevinski fakultet u Zagrebu, Šumarski fakultet u Zagrebu, Pomorski fakultet u Splitu, Metalurški fakultet u Sisku), u svrhu provođenja suradničkih istraživanja usmjerenih na razvoj proizvoda/procesa/usluga prema definicijama industrijskog istraživanja i eksperimentalnog razvoja.
Tematska prioritena područja (TPP) i pod-tematska prioritetna područja (PTPP) Strategije pametne specijalizacije RH u koje Društvo planira usmjeravati u narednim godinama svoje aktivnosti istraživanja i razvoja su TPP. „Promet i mobilnost" PTPP. Ekološka prihvatljiva prometna rješenja, PTPP. Proizvodnja dijelova i sustava visoke dodane vrijednosti za cestovna i željeznička vozila kao TPP „Energija i održivi okoliš" PTPP. Ekološki prihvatljive tehnologije, oprema i napredni materijali.
Indikativne teme budućih projekata su istraživanje i razvoj novih tehnologija i opreme vezane za smanjenje emisije CO2 i dodatnu opremu za vozila s racionalnijom potrošnjom energije, napredni tramvaji i vlakovi, smanjenje utjecaja na okoliš i smanjenje buke i novi materijali za potrebe automobilske i željezničke industrije.

9. OVISNA DRUŠTVA

Ovisna društva su detaljno prikazana u bilješkama unutar financijskih izvještaja.

10. INFORMACIJA O OTKUPU VLASTITIH DIONICA

Društvo nema vlastitih dionica, niti je iste imalo tijekom 2018. godine.

Tomislav Debeljak
Predsjednik Uprave

Darko Pappo
Član Uprave

DIV GRUPA d.o.o.
10430 SAMOBOR, Bobovica 10/A
Tel. 01 3377-000, Fax. 01 3376-155
OIB: 33890755814

Samobor, 30. lipnja 2019. godine

Izvješće o odgovornosti Uprave

Temeljem važećeg hrvatskog Zakona o računovodstvu, Uprava DIV GRUPA d.o.o. (dalje u tekstu: „Društvo") i njegovih ovisnih društava (dalje u tekstu: „Grupa") je dužna osigurati da konsolidirani financijski izvještaji za svaku financijsku godinu budu pripremljeni u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) koje je usvojila Europska unija, tako da daju istinitu i objektivnu sliku financijskog stanja i rezultata poslovanja Grupe za to razdoblje.
Uprava razumno očekuje da Grupa ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Iz navedenog razloga, Uprava i dalje prihvaća načelo trajnosti poslovanja pri izradi konsolidiranih financijskih izvještaja.

Pri izradi konsolidiranih financijskih izvještaja Uprava je odgovorna:

- za odabir i potom dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- za razumne i oprezne prosudbe i procjene te;
- za primjenu važećih računovodstvenih standarda;
- za pripremanje financijskih izvještaja po načelu trajnosti poslovanja.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj Grupe, kao i usklađenost konsolidiranih financijskih izvještaja s važećim hrvatskim Zakonom o računovodstvu. Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Grupe, te stoga i za poduzimanje razumnih mjera radi sprječavanja i otkrivanja pronevjera i ostalih nezakonitosti.

Potpisali za i u ime Uprave:

Tomislav Debeljak
DIV GRUPA d.o.o.
10430 SAMOBOR, Bobovica 10/A
Tel. 01 3377-000, Fax: 01 3376-155
OIB: 33890755814
Predsjednik Uprave

Darko Pappo
Član Uprave

Samobor, 30. lipnja 2019. godine

Deloitte d.o.o.
ZagrebTower
Radnička cesta 80
10 000 Zagreb
Hrvatska
OIB: 11686457780

Tel: +385 (0) 1 2351 900
Fax: +385 (0) 1 2351 999
www.deloitte.com/hr

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Vlasnicima društva DIV GRUPA d.o.o. i njegovih ovisnih društava

Izvješće o reviziji konsolidiranih financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju konsolidiranih financijskih izvještaja društva DIV GRUPA d.o.o. („Društvo") i njegovih ovisnih društava („Grupa") koji obuhvaćaju konsolidirani izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2018. godine, konsolidirani izvještaj o dobiti ili gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, konsolidirani izvještaj o promjenama glavnice i konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima za tada završenu godinu te bilješke uz konsolidirane financijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi konsolidirani financijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, konsolidirani financijski položaj Grupe na dan 31. prosinca 2018. godine i njenu financijsku uspješnost te njene novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koje je usvojila Europska unija („MSFI").

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o reviziji i Međunarodnim revizijskim standardima („MRevS"). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja*. Neovisni smo od Grupe u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe („IESBA Kodeks") i ispunili smo naše etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ostala pitanja

Promjena računovodstvenih politika

S 1. siječnjem 2018. godine Grupa je promijenila računovodstvenu politiku za nekretnine, postrojenja i opremu i nematerijalnu imovinu prešavši s metode troška na metodu revalorizacije. Detalji i učinci ove promjene na financijske izvještaje za godinu završenu 31. prosinca 2017. prikazani su u bilješci 3.25. Promjena računovodstvene politike.

Društvo upisano u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu: MBS 030022053; uplaćen temeljni kapital: 44.900,00 kuna; članovi uprave: Branislav Vrtačnik, Marina Tonžetić, Juraj Moravek, Dražen Nimčević; poslovna banka: Zagrebačka banka d.d., Trg bana Josipa Jelačića 10, 10 000 Zagreb, ž. račun/bank account no. 2360000-1101896313; SWIFT Code: ZABAHR2X IBAN: HR2723600001101896313; Privredna banka Zagreb d.d., Radnička cesta 50, 10 000 Zagreb, ž. račun/bank account no. 2340009-1110098294; SWIFT Code: PBZGHR2X IBAN: HR3823400091110098294; Raiffeisenbank Austria d.d., Petrinjska 59, 10 000 Zagreb, ž. račun/bank account no. 2484008-1100240905; SWIFT Code: RZBHHR2X IBAN: HR1024840081100240905. Deloitte se odnosi na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, skraćeno DTTL, poznat i pod nazivom „Deloitte Global", pravnu osobu osnovanu prema pravu Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske (izvorno „UK private company limited by guarantee") i mrežu njegovih članova i s njima povezanih subjekata. DTTL i svaki njegov član su pravno odvojeni i samostalni subjekti. Usluge klijentima ne pruža DTTL. Detaljan opis DTTL-a i njegovih članova možete pronaći na adresi www.deloitte.com/hr/o-nama.

© 2019. Za informacije, molimo kontaktirajte Deloitte Hrvatska..

Deloitte.

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA (nastavak)

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnje izvješće, ali ne uključuju konsolidirane financijske izvještaje i naše izvješće neovisnog revizora o njima.

Naše mišljenje o konsolidiranim financijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije.

U vezi s našom revizijom konsolidiranih financijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i, u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne konsolidiranim financijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. U pogledu Izvješća poslovodstva Grupe koje je uključeno u Godišnje izvješće, obavili smo i postupke propisane Zakonom o računovodstvu. Ti postupci uključuju provjeru uključuje li Izvješće poslovodstva potrebne objave navedene u člancima 21. i 24. Zakona o računovodstvu.

Temeljem provedenih postupaka tijekom naše revizije, u mjeri u kojoj smo bili u mogućnost to procijeniti, izvještavamo sljedeće:

1. Informacije uključene u ostale informacije u skladu su, u svim značajnim odrednicama, s priloženim financijskim izvještajima.
2. Izvješće poslovodstva pripremljeno je, u svim značajnim odrednicama, u skladu s člancima 21. i 24. Zakona o računovodstvu.

Na temelju poznavanja i razumijevanja poslovanja Grupe i njegova okruženja stečenog u okviru revizije financijskih izvještaja, nismo ustanovili značajne pogrešne prikaze u ostalim informacijama.

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za konsolidirane financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prikaz konsolidiranih financijskih izvještaja u skladu s MSFI-jevima , i za one interne kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju konsolidiranih financijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Grupu ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa financijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Grupa.

Odgovornosti revizora za reviziju konsolidiranih financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li konsolidirani financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili skupno, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih financijskih izvještaja.

Deloitte.

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA (nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju konsolidiranih financijskih izvještaja (nastavak)

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Grupe.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Grupa prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenoj osnovi.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj konsolidiranih financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li konsolidirani financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.
- Pribavljamo dostatne i primjerene revizijske dokaze u vezi s financijskim informacijama subjekata ili poslovnih aktivnosti unutar Grupe kako bi izrazili mišljenje o tim konsolidiranim financijskim izvještajima. Mi smo odgovorni za usmjeravanje, nadziranje i izvođenje revizije Grupe. Mi smo isključivo odgovorni za naše revizijsko mišljenje.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Marina Tonžetić

Član Uprave i ovlašteni revizor

Deloitte d.o.o.

Deloitte d.o.o. Zagrebtower Radnička cesta 80 10 000 Zagreb MB 0700851

30. lipnja 2019. godine
Radnička cesta 80,

10 000 Zagreb,

Republika Hrvatska

KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O RAČUNU DOBITI ILI GUBITKA I OSTALOJ SVEOBUHVATNOJ DOBITI

ZA RAZDOBLJE KOJE JE ZAVRŠILO 31. PROSINCA 2018. GODINE

(u tisućama kuna)	Bilješka	2018.	2017.
Prihodi od prodaje	5	1.136.511	1.020.319
Ostali poslovni prihodi	6	36.885	35.796
Ukupno poslovni prihodi		**1.173.396**	**1.056.116**
Promjena zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda	19	24.581	113.144
Materijalni troškovi	7	(630.033)	(576.114)
Troškovi osoblja	8	(298.467)	(343.208)
Trošak amortizacije	13, 14, 15	(65.447)	(53.610)
Ostali poslovni rashodi	9	(114.087)	(70.513)
Ukupno poslovni rashodi		**(1.083.453)**	**(930.301)**
Operativna dobit		**89.943**	**125.815**
Financijski prihodi	10	20.143	24.780
Financijski troškovi	11	(40.096)	(54.788)
Neto financijski troškovi		**(19.953)**	**(30.007)**
Udio u neto dobiti / (gubitku) zajedničkog poduhvata	17	(81)	161
Dobit prije poreza		**69.909**	**95.969**
Porez na dobit	12	5.480	7.907
Dobit tekuće godine		**75.389**	**103.876**
Ostala sveobuhvatna dobit			
Revalorizacija nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine		-	340.044
Promjena fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju	16	-	37
Učinak promjene tečaja		(1.558)	3.284
Ukupni sveobuhvatna dobit		**73.831**	**447.241**
Dobit koja pripada:			
Vlasnicima Društva		75.124	102.724
Nevladajućim udjelima		265	1.152
		75.389	**103.876**
Ukupno sveobuhvatna dobit koji pripada:			
Vlasnicima Društva		73.566	444.810
Nevladajućim udjelima		265	2.431
		73.831	**447.241**

Računovodstvene politike i bilješke koje slijede čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM POLOŽAJU

NA DAN 31. PROSINCA 2018. GODINE

(u tisućama kuna)	Bilješka	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
IMOVINA			
Dugotrajna imovina			
Nematerijalna imovina	13	15.057	15.508
Nekretnine, postrojenja i oprema	14	1.563.499	1.557.070
Ulaganja u nekretnine	15	4.276	4.447
Ostala ulaganja	16	404	2.064
Ulaganja u zajedničke pothvate	17	15.214	14.671
Dugotrajna potraživanja	18	6.985	12.203
Odgođena porezna imovina	12	6.365	6.176
Ukupna dugotrajna imovina		**1.611.799**	**1.612.138**
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	19	419.211	468.873
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	20	169.376	341.550
Potraživanja od kupaca za ugovore o izgradnji	20a	971.818	426.086
Novac i novčani ekvivalenti	21	27.297	22.134
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja		5.218	1.835
Ukupna kratkotrajna imovina		**1.592.920**	**1.260.477**
Ukupna imovina		**3.204.719**	**2.872.615**
GLAVNICA I OBVEZE			
Glavnica			
Upisani kapital	22	245.737	245.737
Rezerve	23	356.609	378.566
Zadržana dobit		1.097.208	1.003.665
Nevladajući udjel		8.643	8.378
Ukupno glavnica		**1.708.198**	**1.636.346**
Dugoročne obveze			
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	24	241.027	255.013
Rezerviranja	25	17.539	15.054
Odgođena porezna obveza	12	87.139	92.767
Ostale dugoročne obveze	25a	439.915	-
Ukupne dugoročne obveze		**785.620**	**362.834**
Kratkoročne obveze			
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	24	311.892	356.161
Rezerviranja	25	9.368	12.644
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	26	371.926	468.909
Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	27	17.715	35.721
Ukupne kratkoročne obveze		**710.901**	**873.435**
Ukupne obveze		**1.496.521**	**1.236.269**
Ukupno glavnica i obveze		**3.204.719**	**2.872.615**

Računovodstvene politike i bilješke koje slijede čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA GLAVNICE

ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2018. GODINE

(u tisućama kuna)	Upisani kapital	Rezerve	Zadržana dobit	Ukupno	Nevladajući udjel	Ukupno glavnica
Na 1. siječnja 2017. godine	**245.737**	**36.480**	**900.941**	**1.183.158**	**5.947**	**1.189.105**
Promjena fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju	-	37	-	**37**	-	**37**
Učinak promjene tečaja	-	3.284	-	**3.284**	-	**3.284**
Revalorizacija nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine	-	338.765	-	**338.765**	1.279	**340.044**
Ostala sveobuhvatna dobit	-	342.086	-	**342.086**	1.279	**343.365**
Dobit/ (gubitak) za godinu	-	-	102.724	**102.724**	1.152	**103.876**
Ukupna sveobuhvatna dobit/ (gubitak)	-	342.086	102.724	**444.810**	2.431	**447.241**
Stanje 31. prosinca 2017. godine	**245.737**	**378.566**	**1.003.665**	**1.627.968**	**8.378**	**1.636.346**
Učinak promjene tečaja	-	(1.558)	-	**(1.558)**	-	**(1.558)**
Dobit za godinu	-	-	75.124	**75.124**	265	**75.389**
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	(1.558)	75.124	**73.566**	265	**73.831**
Rashod proteklog razdoblja pri poreznom rješenju	-	-	(1.333)	**(1.333)**		**(1.333)**
Prijenos	-	5.345	(5.345)	-	-	-
Smanjenje revalorizacijske rezerve pri amortizaciji revalorizirane imovine (u korist zadržane dobiti)	-	(25.743)	25.743	-	-	-
Utjecaj primjene MSFI 9	-	-	(646)	**(646)**	-	**(646)**
Stanje 31. prosinca 2018. godine	**245.737**	**356.609**	**1.097.208**	**1.699.555**	**8.643**	**1.708.198**

Računovodstvene politike i bilješke koje slijede čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA
ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2018. GODINE

(svi iznosi izraženi u tisućama kuna)	Bilješka	2018.	2017.
Neto dobit tekuće godine		75.389	103.876
Usklađenje za:			
Porez na dobit	12	(5.480)	(7.907)
Amortizacija	13,14,15	65.447	53.609
Umanjenje vrijednosti dugotrajne i kratkotrajne imovine	14	3.140	12.954
Neto knjigovodstvena vrijednost rashodovanih nekretnina, postrojenja i opreme		13.081	(145)
Udio u gubitku zajedničkih poduhvata	17	53	(161)
Financijski rashodi realizirani - neto	10,11	28.265	35.129
Ostala nenovčana usklađenja		304	(5.121)
Promjene u:			
- kupci i ostala potraživanja		(379.805)	(354.764)
- zalihe		49.661	(33.122)
- dobavljači i ostale obveze		336.113	33.615
- rezerviranja	25	(790)	8.490
Novčani tok od poslovnih aktivnosti		**185.378**	**(153.547)**
Plaćene kamate		(39.142)	(28.892)
Plaćeni porez na dobit		(1.919)	(1.976)
Neto novčani tok od poslovnih aktivnosti		**144.317**	**(184.415)**
Ulagateljske aktivnosti			
Nabava nekretnina, postrojenja i opreme	13, 14	(87.178)	(69.261)
Primici od rashoda nekretnina, postrojenja i opreme		-	1.619
Ulaganja u zajedničke poduhvate		(545)	(2.521)
Primljeni zajmovi i depoziti		6.824	20.916
Primljena kamata		-	1.035
Neto novčani tok od ulagačke aktivnosti		**(80.899)**	**(48.212)**
Novčani tok od financijske aktivnosti			
Primici od posudbi		540.801	414.398
Otplata posudbi		(599.056)	(207.581)
Neto novčani tok od financijskih aktivnosti		**(58.255)**	**206.817**
Neto povećanje / (smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata		**5.163**	**(25.810)**
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine		22.134	47.944
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	21	**27.297**	**22.134**

Računovodstvene politike i bilješke koje slijede čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

BILJEŠKA 1 – OPĆENITE INFORMACIJE

Povijest i osnivanje

Grupa DIV („Grupa") obuhvaća matično društvo DIV GRUPA d.o.o., DIV Brodogradnja d.o.o., BRODOSPLIT d.d., Split i 69 ovisnih društva, MIN DIV Svrljig a.d., TVIK DIV Valjevo d.o.o., DIV Betonski pragovi d.o.o., DIV Sarajevo d.o.o., Shangai Vida, Kina, DIV Cruises inc. SAD, te DIV Učilište d.o.o..

Društvo DIV GRUPA d.o.o. upisano je u registar Trgovačkog suda u Zagrebu pod MBS 080127368 sukladno zakonu o trgovačkim društvima. Osnovna djelatnost Grupe je proizvodnja zakovica, vijaka, lanaca i opruga. Tijekom 2013. godine ovisno društvo DIV Brodogradnja d.o.o. je steklo 99,76% dionica društva Brodograđevna industrija Split dioničko društvo, Split, te je djelatnost Grupe proširena na djelatnost brodogradnje. Grupa ima sjedište na adresi Samobor, Bobovica 10A, Hrvatska. Upisani temeljni kapital Grupe iznosi 245.736.800 kuna.

Osnivači i vlasnici Grupe su Tomislav Debeljak, Vjera Debeljak i Božidar Debeljak.

Članovi Nadzornog Odbora tijekom izvještajnog razdoblja bili su kako slijedi:

Ime	Prezime	Funkcija
Danijela	Debeljak	Predsjednik Nadzornog Odbora
Vjera	Debeljak	Zamjenik Predsjednika Nadzornog Odbora

Članovi Uprave tijekom izvještajnog razdoblja bili su kako slijedi:

Ime	Prezime	Funkcija
Tomislav	Debeljak	Predsjednik Uprave
Darko	Pappo	Član Uprave
Dalibor	Marijanović	Član Uprave do svibnja 2019

BILJEŠKA 2 – OSNOVE PRIPREME

(i) Izjava o usklađenosti

Konsolidirani financijski izvještaji pripremljeni su u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenima od strane Europske unije ("MSFI").

(ii) Osnove mjerenja

Ovi financijski izvještaji pripremljeni su na načelu povijesnog troška izuzev određenih nekretnina i financijskih instrumenata, koji su iskazani u revaloriziranim iznosima ili po njihovoj fer vrijednosti, kako je obrazloženo u računovodstvenim politikama koje slijede. Povijesni trošak se općenito temelji na fer vrijednosti naknade dane u zamjenu za imovinu.

(iii) Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja

Financijski izvještaji pripremljeni su u hrvatskoj valuti, kuni (kn), koja je također funkcionalna valuta, zaokruženo na najbližu tisuću.

(iv) Vremenska neograničenost poslovanja

Ovi konsolidirani financijski izvještaji pripremljeni su na načelu vremenske neograničenosti poslovanja. Pretpostavka vremenske neograničenosti poslovanja Grupe se temelji na projekcijama novčanog toka koji prema mišljenju Uprave podržavaju pretpostavku da će Grupa imati dovoljno raspoloživih sredstava da nastavi s poslovanjem najmanje sljedećih 12 mjeseci od datuma izvještavanja. Priprema projekcija novčanog toka uključuje niz pretpostavki i značajne procjene. Uprava smatra da raspon analiziranih mogućih ishoda ne stvara značajnu neizvjesnost vezanu za uvjete i događaje koji bi mogli stvoriti značajnu sumnju u sposobnost Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem.

BILJEŠKA 2 – OSNOVE PRIPREME (*NASTAVAK*)

(iv) Vremenska neograničenost poslovanja (nastavak)

Tijekom 2018. godine, postignuti su dogovori o refinanciranju kredita, napravljeno je restrukturiranje bilance DIV GRUPA d.o.o. kreditom EBRD, Addiko banke i i kredit kupcu broda.

Grupa je razmotrila potencijalne mogućnosti i alternative , koje uključuju ali nisu ograničene, na prodaju zaliha gotovih proizvoda uz diskont (još uvijek iznad nabavne cijene) ili prodaju neposlovne imovine kako bi se osigurala dodatna sredstva u kratkom roku, ukoliko bude potrebno.

BILJEŠKA 3 – SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Slijedi prikaz značajnih računovodstvenih politika usvojenih za pripremu ovih financijskih izvještaja. Ove računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane za sva razdoblja uključena u ove izvještaje.

3.1 Konsolidacija

(i) Ovisna društva

Ovisna društva su sva društva nad kojima Grupa ima kontrolu nad financijskim i poslovnim politikama, što u pravilu uključuje više od pola glasačkih prava.

Postojanje i učinak potencijalnih prava glasa koja se mogu iskoristiti ili zamijeniti razmatraju se prilikom procjene ima li Grupa kontrolu nad drugim poslovnim subjektom. Ovisna društva su u potpunosti konsolidirana od datuma na koji je kontrola stvarno prenesena na Grupu te isključena iz konsolidacije od dana kad ta kontrola prestane.

U konsolidiranim financijskim izvještajima sve transakcije unutar Grupe, stanja i nerealizirani dobici i gubici od transakcija unutar društava Grupe se eliminiraju. Prema potrebi, računovodstvene politike ovisnih društava izmijenjene su kako bi se uskladile s politikama koje primjenjuje Grupa.

(ii) Pridružena društva

Pridružena društva su ona u kojima Grupa ima značajan utjecaj, ali nema kontrolu, što u pravilu uključuje 20% do 50% prava glasa. Ulaganja u pridružena društva početno se priznaju po trošku, a naknadno po trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti.

(iii) Zajednički pothvati

Udjeli Grupe u zajednički kontroliranom društvu obračunavaju se korištenjem metode udjela, a početno se priznaju po trošku. Metoda udjela zahtijeva da se udio Grupe u dobiti ili gubitku nakon stjecanja priznaje u računu dobiti i gubitka, dok se promjene u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti nakon stjecanja priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Ukupne promjene nakon stjecanja usklađuju se s knjigovodstvenom vrijednošću ulaganja.

3.2 Transakcije u stranim valutama

Transakcije i stanja u stranim valutama

Transakcije u stranim valutama izražene su u funkcionalnoj valuti upotrebom tečajne liste važeće na dan transakcije. Monetarna imovina i obveze izražene u stranoj valuti na datum izvještavanja preračunate su u funkcionalnu valutu upotrebom tečajne liste važeće na datum izvještavanja. Dobici ili gubici od tečajnih razlika koji nastaju prilikom podmirenja tih transakcija te iz preračuna monetarne imovine i obveza denominiranih u stranim valutama, priznaju se u dobit ili gubitak.

Nemonetarna imovina i stavke koje se mjere po povijesnom trošku strane valute ne preračunavaju se po novim tečajevima.

Nemonetarna imovina i obveze denominirane u stranoj valuti prikazane prema povijesnom trošku, preračunate su u funkcionalnu valutu upotrebom tečajne liste važeće na dan transakcije.

BILJEŠKA 3 – SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (*NASTAVAK*)

3.2 Transakcije u stranim valutama (*nastavak*)

Transakcije i stanja u stranim valutama (nastavak)

Članice Grupe

Stavke uključene u financijske izvještaje svakog pojedinog društva u Grupi iskazane su u valuti primarnog ekonomskog okruženja u kojem društvo posluje ("funkcionalna valuta"). Konsolidirani financijski izvještaji su prezentirani u hrvatskoj kuni, koja je također funkcionalna valuta Grupe.

Prihodi i rashodi te novčani tokovi inozemnih operacija preračunati su u funkcionalnu valutu Grupe korištenjem tečaja koji približno odražava tečaj na dan transakcije (prosječni tečaj za mjesec), a njihova imovina i obveze preračunate su po tečaju važećem na kraju godine. Sve tečajne razlike, nastale ovakvim preračunom prikazuju se na zasebnoj poziciji unutar glavnice.

3.3 Nekretnine, pos trojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema početno se priznaju po trošku nabave koji uključuje cijenu prema računu dobavljača, carine i nepovratne poreze te sve ostale troškove koji se mogu izravno pripisati dovođenju sredstva u stanje upotrebe i u svrhu za koju je namijenjena. Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su u izvještaju o financijskom položaju u revaloriziranim iznosima, koji predstavljaju njihovu fer vrijednost na datum revalorizacije umanjenu za ispravak vrijednosti (akumuliranu amortizaciju) i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Revalorizacija se provodi redovito tako da se knjigovodstveni iznosi ne razlikuju značajno od iznosa koji bi bili utvrđeni korištenjem fer vrijednosti na kraju izvještajnog razdoblja.

Naknadni izdaci uključuju se u knjigovodstvenu vrijednost imovine ili se, po potrebi, priznaju kao zasebna imovina samo ako će Grupa imati buduće ekonomske koristi od spomenute imovine te ako se trošak imovine može pouzdano mjeriti. Svi ostali troškovi investicijskog i tekućeg održavanja terete izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti u financijskom razdoblju u kojem su nastali. Trošak zamjene većih dijelova stavki nekretnina, postrojenja i opreme se kapitalizira, a knjigovodstvena vrijednost zamijenjenih dijelova se otpisuje.

Zemljišta i imovina u izgradnji se ne amortiziraju. Amortizacija ostale imovine obračunava se primjenom pravocrtne metode u svrhu alokacije troška te imovine tijekom njenog procijenjenog korisnog vijeka uporabe kako slijedi:

Građevinski objekti	20 - 100 godina
Alati, pogonski inventar i transportna oprema	10 - 33 godina
Postrojenja i oprema	10 - 33 godina

Amortizacija se obračunava za svako sredstvo sve do potpune amortizacije sredstva ili do rezidualne vrijednosti sredstva ako je značajna. Rezidualna vrijednost imovine predstavlja procijenjeni iznos koji bi Grupa trenutno dobila od prodaje imovine umanjenog za procijenjeni trošak prodaje u slučaju da je imovina dosegla starost i stanje koje se očekuje na kraju vijeka trajanja imovine. Rezidualna vrijednost imovine je nula ako Grupa očekuje da će ju koristiti do kraja njenog vijeka trajanja. Rezidualna vrijednost imovine poslovanja i korisni vijek pregledavaju se na svaki datum izvještavanja i po potrebi usklađuju.

U slučaju da je knjigovodstveni iznos imovine veći od procijenjenog nadoknadivog iznosa, razlika se otpisuje do nadoknadivog iznosa.

BILJEŠKA 3 – SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (*NASTAVAK*)

3.4 Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se odnosi na informatičke programe koji se početno mjere po trošku nabave i amortiziraju se pravocrtnom metodom tijekom procijenjenog vijeka trajanja.

Nakon početnog priznavanja nematerijalna imovina se evidentira po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za troškove amortizacije i eventualne akumulirane gubitke od umanjenja imovine. Nematerijalna imovina nastala vlastitom proizvodnjom, isključujući kapitalizirane troškove razvoja, ne kapitalizira se i troškovi se priznaju u računu dobiti i gubitka u godini u kojoj su nastali. Vijek trajanja nematerijalne imovine se procjenjuje ili kao ograničeni (određeni) ili kao neograničeni (neodređeni).

Nematerijalna imovina sa određenim vijekom trajanja amortizira se tijekom procijenjenog vijeka trajanja te umanjuje se kada za to postoje uvjeti. Amortizacijski vijek i metoda amortizacije nematerijalne imovine sa određenim vijekom trajanja revidira se najmanje krajem svake financijske godine. Promjene u očekivanom vijeku trajanja ili očekivani obrazac korištenja budućih ekonomskih koristi uključenih u imovinu uračunavaju se promjenom amortizacijskog perioda i metode i tretiraju se kao promjene računovodstvenih procjena.

Trošak amortizacije nematerijalne imovine sa određenim vijekom trajanja priznaje se u računu dobiti i gubitka kao trošak u skladu sa ulogom nematerijalne imovine. Nematerijalna imovina sa neodređenim vijekom trajanja se ne amortizira, ali se procjenjuje za umanjenja na godišnjoj osnovi, ili pojedinačno ili na razini generiranja novca.

3.5 Ulaganja u nekretnine

Ulaganja u nekretnine odnose se uglavnom na stanove koji se drže u svrhu dugoročnog stjecanja prihoda od najma ili zbog porasta njihove vrijednosti. Ulaganja u nekretnine tretiraju se kao dugotrajna ulaganja, osim ako nisu namijenjena prodaji u sljedećoj godini i kupac je identificiran, u kojem se slučaju svrstavaju u kratkotrajnu imovinu.

Ulaganja u nekretnine iskazuju se po trošku umanjeno za akumuliranu amortizaciju i rezerviranje za umanjenje vrijednosti, ako je potrebno. Amortizacija zgrada obračunava se primjenom pravocrtne metode u svrhu alokacije troška tijekom njihovog korisnog vijeka uporabe, odnosno tijekom korisnog vijeka uporabe od 33 godine.

Naknadni izdaci kapitaliziraju se samo kada je vjerojatno da će Grupa od toga imati buduće ekonomske koristi i kada se trošak može pouzdano mjeriti. Svi ostali troškovi popravaka i održavanja terete račun dobiti i gubitka kada nastanu. Ukoliko Grupa počne koristiti imovinu namijenjenu prodaji, ona se reklasificira u nekretnine, postrojenja i opremu te njena knjigovodstvena vrijednost na dan reklasifikacije postaje iznos pretpostavljenog troška koji će se naknadno amortizirati.

3.6 Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Godišnje se ispituje umanjenje vrijednosti imovine koja ima neograničen korisni vijek uporabe i koja se ne amortizira (kao što su zemljište i goodwill). Imovina koja se amortizira pregledava se zbog umanjenja vrijednosti kad događaji ili promijenjene okolnosti ukazuju na to da knjigovodstvena vrijednost možda nije nadoknadiva. Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i njenog nadoknadivog iznosa. Nadoknadivi iznos je fer vrijednost imovine umanjena za troškove prodaje ili vrijednost imovine u uporabi, ovisno o tome koji je viši. Za potrebe procjene umanjenja vrijednosti, imovina se grupira na najniži nivo kako bi se pojedinačno utvrdio novčani tok (jedinice stvaranja novca). Nefinancijska imovina, osim goodwilla, za koju je iskazan gubitak od umanjenja vrijednosti, provjerava se na svaki datum izvještavanja radi mogućeg ukidanja umanjenja vrijednosti.

BILJEŠKA 3 – SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (*NASTAVAK*)

3.7 Financijska imovina

Financijska imovina i financijske obveze priznaju se u izvještaju o financijskom položaju Grupe kada Grupa postane strana ugovornih odredbi instrumenta.

Financijska imovina i financijske obveze početno se mjere po fer vrijednosti. Transakcijski troškovi koji se mogu izravno pripisati stjecanju ili izdavanju financijske imovine i financijskih obveza (osim financijske imovine i financijskih obveza koja se mjeri po fer vrijednosti kroz dobiti ili gubitak) dodaju se ili odbijaju od fer vrijednosti financijske imovine ili financijskih obveza, prema potrebi, pri početnom priznavanju. Transakcijski troškovi koji se mogu izravno pripisati stjecanju financijske imovine ili financijskih obveza po fer vrijednosti kroz dobit i gubitak priznaju se odmah u dobiti i gubitku.

Kupnja ili prodaja financijske imovine redovnim putem priznaje se i prestaje priznavati na osnovu datuma trgovanja. Redovne kupnje ili prodaje su kupnja ili prodaja financijske imovine koja zahtijeva isporuku imovine u vremenskom okviru utvrđenom propisom ili praksom na tržištu.

Sva priznata financijska imovina naknadno se u cijelosti mjeri po amortiziranom trošku, fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, ovisno o poslovnom modelu i karakteristikama ugovorenih tijekova novca financijske imovine.

(i) Klasifikacija financijske imovine

Dužnički instrumenti koji ispunjavaju sljedeće uvjete naknadno se mjere po amortiziranom trošku:

- financijska imovina se drži unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje financijske imovine radi naplate ugovornih novčanih tokova; i
- ugovorni uvjeti financijske imovine uzrokuju novčane tijekove koji su isključivo plaćanje glavnice i kamata na preostali iznos glavnice na određene datume.

(ii) Amortizirani trošak i metoda efektivne kamatne stope

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška dužničkog instrumenta i raspoređivanja prihoda od kamata tijekom relevantnog razdoblja.

Za financijsku imovinu, osim kupljene ili nastale kreditno umanjene financijske imovine (tj. imovina koja je kreditno umanjena prilikom početnog priznavanja), efektivna kamatna stopa je stopa koja točno diskontira procijenjene buduće novčane primitke (uključujući sve naknade i bodove plaćene ili primljene koje čine sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcijskih troškova i ostalih premija ili diskonta) isključujući očekivane kreditne gubitke, kroz očekivani vijek dužničkog instrumenta, ili, gdje je prikladno, kraće razdoblje, na bruto knjigovodstvene vrijednosti dužničkog instrumenta pri početnom priznavanju. Za kupljenu ili nastalu kreditno umanjenu financijsku imovinu, efektivna kamatna stopa usklađena s kreditom izračunava se diskontiranjem procijenjenih budućih novčanih tokova, uključujući očekivane kreditne gubitke, na amortizirani trošak dužničkog instrumenta pri početnom mjerenju.

Amortizirani trošak financijske imovine je iznos po kojem se financijski instrument mjeri pri početnom priznavanju umanjeno za otplate glavnice i uvećano za kumulativnu amortizaciju, koristeći metodu efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospijeća, usklađenog za bilo koji gubitak. Bruto knjigovodstvena vrijednost financijske imovine je amortizirani trošak financijske imovine prije usklađivanja za bilo koji gubitak.

BILJEŠKA 3 – SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA *(nastavak)*

3.7 Financijska imovina (nastavak)

Prihodi od kamata priznaju se primjenom metode efektivne kamatne stope za dužničke instrumente koji se naknadno mjere po amortiziranom trošku i po FVOSD.

Za financijsku imovinu, osim za kupljenu ili nastalu kreditno umanjenu financijsku imovinu, prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine, osim za financijsku imovinu koja je kasnije postala kreditno umanjena.

Za financijsku imovinu koja je kasnije postala kreditno umanjena, prihod od kamata se priznaje primjenom efektivne kamatne stope na amortizirani trošak financijske imovine. Ako se, u narednim izvještajnim razdobljima, kreditni rizik na kreditno umanjeni financijski instrument poboljša tako da financijski instrument više nije kreditno umanjeno, prihod od kamata se priznaje primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine.

Za kupljenu ili nastalu kreditno umanjenu financijsku imovinu, Grupa priznaje prihode od kamata primjenom efektivne kamatne stope usklađene kreditnim rizikom na amortizirani trošak financijske imovine pri početnom priznavanju. Izračun se ne vraća na bruto osnovu čak i ako se kreditni rizik financijske imovine naknadno poboljša tako da financijska imovina više nije kreditno umanjena.

Prihodi od kamata priznaju se u računu dobiti i gubitka.

(iii) Umanjenje financijske imovine

Grupa priznaje rezervacije za očekivane kreditne gubitke od ulaganja u dužničke instrumente koji se mjere po amortiziranom trošku te za potraživanja od kupaca. Iznos očekivanih kreditnih gubitaka izračunava se na svaki datum izvještavanja kako bi odražavao promjene u kreditnom riziku od početnog priznavanja pojedinog financijskog instrumenta.

Grupa uvijek priznaje cjeloživotne očekivane kreditne gubitke (ECL) za potraživanja od kupaca temeljem odabranog pojednostavljenog pristupa. Očekivani kreditni gubici na ovu financijsku imovinu procjenjuju se na temelju matrice dana kašnjenja kreirane na temelju povijesnog iskustva Grupe u pogledu kreditnih gubitaka, usklađene s faktorima koji su specifični za dužnike. Grupa trenutno ne usklađuje stopu gubitka za buduće makroekonomske uvjete budući da nije provelo analizu utjecaja makroekonomskih čimbenika na povijesne stope gubitka, uključujući vremensku vrijednost novca gdje je to prikladno.

Za sve ostale financijske instrumente Grupa priznaje cjeloživotni ECL kada je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja. Međutim, ako se kreditni rizik na financijskom instrumentu nije značajno povećao od početnog priznavanja, Grupa mjeri gubitak za taj financijski instrument u iznosu jednakom 12-mjesečnom ECL-u. Cjeloživotni ECL predstavlja očekivane kreditne gubitke koji će proizaći iz svih mogućih događaja neispunjenja obveza tijekom očekivanog vijeka trajanja financijskog instrumenta.

Nasuprot tome, 12-mjesečni ECL predstavlja dio cjeloživotnog ECL-a uslijed vjerojatnosti nastanka statusa neispunjenja obveza u sljedećih 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma.

Značajno povećanje kreditnog rizika

Prilikom procjene je li kreditni rizik na financijskom instrumentu značajno porastao od početnog priznavanja, Grupa uspoređuje rizik nastanka statusa neispunjenja obveza na datum izvještavanja s rizikom nastanka statusa neispunjenja obveza financijskog instrumenta na datum početnog priznavanja. Prilikom ove procjene, Grupa uzima u obzir i kvantitativne i kvalitativne informacije koje su razumne i dostupne, uključujući povijesno iskustvo te informacije koje se odnose na budućnost, a koje su dostupne bez nepotrebnih troškova ili angažmana. Konkretno, Grupa se prilikom procjene značajnog pogoršanja kreditnog rizika oslanja na dane kašnjenja. Ukoliko dužnik kasni više od 360 dana, tada Grupa pretpostavlja da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika.

BILJEŠKA 3 – SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA *(nastavak)*

3.7 Financijska imovina (nastavak)

Unatoč naprijed navedenom, pretpostavlja se da se kreditni rizik na financijskom instrumentu nije značajno povećao od početnog priznavanja ako se utvrdi da financijski instrument ima nizak kreditni rizik na datum izvještavanja. Utvrđeno je da financijski instrument ima nizak kreditni rizik ako:

- Financijski instrument ima niski rizik nastanka statusa neispunjenja obveza,
- Dužnik ima snažnu sposobnost da podmiri svoje ugovorne obveze u kratkom roku, i
- Nepovoljne promjene ekonomskih i poslovnih uvjeta na duži rok mogu, ali ne moraju nužno, smanjiti sposobnost zajmoprimca da ispuni svoje ugovorne obveze novčanog toka.

Međutim, Grupa trenutno ne koristi pojednostavljenje niskog kreditnog rizika prilikom ocjene značajnog povećanja kreditnog rizika. Grupa redovito prati učinkovitost korištenih kriterija za utvrđivanje je li došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika i revidira ih kako bi se osiguralo da kriteriji mogu identificirati značajno povećanje kreditnog rizika prije nego što dođe do kašnjenja u plaćanjima

Definicija statusa neispunjenja obveze

Sljedeće činjenice koje predstavljaju slučaj nepodmirenja za potrebe upravljanja unutarnjim kreditnim rizikom, Grupa smatra povijesnim iskustvom koje pokazuju da financijska imovina koja zadovoljava bilo koji od sljedećih kriterija općenito nije nadoknadiva:

- kada je dužnik prekršio financijske klauzule; ili
- podaci koji su interno razvijeni ili dobiveni iz vanjskih izvora ukazuju na to da je malo vjerojatno da će dužnik isplatiti svoje vjerovnike, uključujući i Grupa, u cijelosti (bez uzimanja u obzir bilo kojeg kolaterala koje drži Grupa).

Bez obzira na gore navedenu analizu, Grupa smatra da je došlo do neispunjavanja obveza kada je financijska imovina dospjela više od 360 dana, a nisu plaćene obveze po istoj, osim ako Grupa ne raspolaže razumnim i potkrijepljivim informacijama kako bi pokazala prikladniji kriterij kašnjenja.

Kreditno umanjenja financijska imovina

Financijska imovina je kreditno umanjenja kada je došlo do jednog ili više događaja koji imaju štetan utjecaj na procijenjene buduće novčane tokove te financijske imovine. Dokaz da je financijsko sredstvo kreditno umanjeno uključuje dostupne podatke o sljedećim događajima:

- značajne financijske poteškoće izdavatelja ili dužnika;
- kršenje ugovora, kao neispunjenje obveze (definirano iznad);
- kada izdavatelj dužniku, zbog financijskih poteškoća dužnika, odobrava istom koncesiju koju inače ne bi uzeo u obzir;
- postaje vjerojatno da će dužnik otići u stečaj ili drugu financijsku reorganizaciju
- nestanak aktivnog tržišta za određenu financijsku imovinu zbog financijskih poteškoća.

Politika otpisa

Grupa otpisuje financijsku imovinu kada postoje podaci koji ukazuju na to da je dužnik u ozbiljnim financijskim poteškoćama i da nema realnih izgleda za povrat, npr. kada je dužnik stavljen pod likvidaciju ili je u stečajnom postupku ili u slučaju potraživanja od kupaca, kada su iznosi dospjeli preko tri godine, ovisno što se prije dogodi. Otpisana financijska imovina i dalje može biti podložna aktivnostima naplate postupaka Grupe, uzimajući u obzir pravne savjete gdje je to prikladno. Prihod od naplate prethodno otpisane financijske imovine se priznaje u računu dobiti i gubitka.

Mjerenje i priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka je funkcija vjerojatnosti nastanka statusa neispunjenja obveza (eng. Probability of Default, PD), gubitka u slučaju nastanka statusa neispunjenja obveza (eng. Loss Given Default, LGD), tj. veličine gubitka ako dođe do neispunjenja) i izloženosti u trenutku nastanka statusa neispunjenja obveza (eng. Exposure at Default, EAD). Procjena vjerojatnosti neispunjavanja obveza i gubitka zbog neispunjavanja obveza temelji se na povijesnim podacima te informacijama navedenim u prethodnim paragrafima. Što se tiče izloženosti u trenutku nastanka statusa neispunjenja obveza, za financijsku imovinu ona predstavlja bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine na datum izvještavanja. Za procjenu PD i LGD parametara, Grupa se oslanja na publikacije vanjskih investicijskih rejting agencija.

BILJEŠKA 3 – SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA *(nastavak)*

3.7 Financijska imovina (nastavak)

Za financijsku imovinu, očekivani kreditni gubitak se procjenjuje kao razlika između svih ugovornih novčanih tijekova koji dospijevaju u skladu s ugovorom i svih očekivanih novčanih tijekova, diskontirana po originalnoj efektivnoj kamatnoj stopi. Ako je Grupa mjerilo rezervacije za očekivane kreditne gubitke za financijski instrument u iznosu cjeloživotnog ECL-a u prethodnom izvještajnom razdoblju, ali na trenutni datum izvještavanja utvrđuje da uvjeti za cjeloživotni ECL-a više nisu ispunjeni, Grupa mjeri gubitak u iznosu jednakom 12-mjesečnom ECL-u na trenutni datum izvještavanja, osim za imovinu za koju je korišten pojednostavljeni pristup (potraživanja od kupaca).

Grupa priznaje dobit ili gubitak od umanjenja u računu dobiti i gubitka za sve financijske instrumente s odgovarajućim usklađenjem knjigovodstvenog iznosa kroz račun rezerviranja za očekivane kreditne gubitke.
Prestanak priznavanja financijske imovine

Grupa prestaje priznavati financijsku imovinu samo kada isteknu ugovorna prava na novčane tijekove ili kada prenosi financijsku imovinu, sve rizike i nagrade povezane s vlasništvom nad financijskom imovinom na drugu osobu.

Ako Grupa ne prenosi i ne zadržava suštinski sve rizike i nagrade povezane s vlasništvom te nastavlja kontrolirati prenesenu imovinu, Grupa priznaje svoj zadržani udjel u imovini i povezanu obvezu za iznose koje će možda morati platiti. Ako Grupa zadrži sve značajne rizike i nagrade povezane s vlasništvom nad prenesenom financijskom imovinom, Grupa nastavlja priznavati financijsku imovinu i također priznaje zaprimljeni kolateral za primljenu imovinu.

U slučaju prestanka priznavanja financijske imovine koja se mjeri po amortiziranom trošku, razlika između knjigovodstvene vrijednosti i iznosa primljene naknade i potraživanja priznaje se u računu dobiti i gubitka. Nadalje, pri prestanku priznavanja ulaganja u dužnički instrument mjeren po FVOSD, kumulativna dobit ili gubitak prethodno akumuliran u rezervi za revalorizaciju ulaganja reklasificira se u dobit ili gubitak, izuzev vlasničkih instrumenata za koje je odabrana FVOSD opcija.
Zajmovi i potraživanja

Grupa uvijek iskazuje rezervacije za gubitke potraživanja od kupaca u iznosu jednakom cjeloživotnom ECL-a. Očekivani kreditni gubici na potraživanja od kupaca procjenjuju se na temelju povijesnih podataka uzimajući u obzir povijesno iskustvo nastanka statusa neispunjenja obveza dužnika, i analizu tekuće financijske pozicije dužnika. Grupa je priznala gubitak u iznosu od 100% na sva potraživanja koja su dospjela preko 360 dana a za koja je individualnom provjerom financijske pozicije dužnika utvrđeno da nisu nadoknadiva. Nije bilo promjena u tehnikama procjene ili značajnim pretpostavkama tijekom tekućeg izvještajnog razdoblja.

Grupa otpisuje potraživanje od kupaca kada postoje podaci koji ukazuju na to da je dužnik u ozbiljnim financijskim poteškoćama i da nema realnih izgleda za povrat, npr. kada je dužnik stavljen pod likvidaciju ili je stupio u stečajni postupak, ili kada su potraživanja od kupaca dospjela više od tri godine, ovisno što se dogodi ranije. Budući da iskustvo povijesnog kreditnog gubitka Grupe ne pokazuje značajno različite obrasce gubitka za različite segmente klijenata, rezerviranja za gubitke temeljene na statusu dospijeća se dodatno ne razlikuju između različitih korisničkih grupa Grupe.

BILJEŠKA 3 – SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA *(nastavak)*

3.7 Financijske obveze

Financijske obveze

Financijske obveze se klasificiraju ili kao financijske obveze po fer vrijednosti unutar dobiti ili gubitka ili kao ostale financijske obveze. Grupa nema financijskih obveza koje su klasificirane po fer vrijednosti unutar dobiti ili gubitka.

Ostale financijske obveze

Ostale financijske obveze, uključujući obveze po zajmovima i kreditima, se početno mjere po fer vrijednosti umanjenoj za troškove transakcije.

Ostale financijske obveze se kasnije mjere po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamate, pri čemu se rashodi od kamata priznaju po osnovi efektivnog prinosa.

Metoda efektivne kamate je metoda kojom se izračunava amortizirani trošak financijske obveze i rashodi od kamata raspoređuju tijekom relevantnog razdoblja. Efektivna kamatna stopa jest stopa kojom se procijenjeni budući novčani odljevi diskontiraju tijekom očekivanog vijeka financijske obveze ili kraćeg razdoblja ako je primjenjivo.

Prestanak priznavanja financijskih obveza

Grupa prestaje priznavati financijske obveze onda, i samo onda kad su obveze Grupe podmirene, poništene ili su istekle.

3.8 Državna potpora

Državna potpora priznaje se kada postoji razumno uvjerenje da će Grupa ispuniti uvjete uz koje se daju potpore te razumno uvjerenje da će iste biti primljene. U skladu s tim Grupa ne priznaje potpore dok ne postoji dovoljno jamstvo da će Grupa zadovoljiti uvjete koji se za potporu traže te da će potpora biti primljena.

Državna potpora priznaje se u dobit ili gubitak na sustavnoj osnovi tijekom razdoblja u kojem se priznaju troškovi za čije je pokriće potpora namijenjena. Potraživanja za državnu potporu za nadoknadu rashoda ili gubitaka koji su već nastali, ili u svrhu pružanja trenutne financijske potpore subjektu bez budućih povezanih troškova, priznaju se u dobit ili gubitak razdoblja u kojem je potraživanje nastalo. Potpore povezane s materijalnom imovinom koja se amortizira priznaju se u dobit ili gubitak u razdobljima i omjerima u kojima se priznaje trošak amortizacije te imovine. U izvještaju o financijskom položaju potpora se prikazuje kao odgođeni prihod koji se priznaje u dobit ili gubitak tijekom vijeka upotrebe imovine.

BILJEŠKA 3 – SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (*NASTAVAK*)

3.9 Najmovi

(a) Grupa je najmoprimac

Grupa unajmljuje određene nekretnine, postrojenja i opremu. Najmovi nekretnina, postrojenja i opreme u kojima Grupa snosi sve rizike i koristi vlasništva klasificiraju se kao financijski najmovi. Financijski najmovi kapitaliziraju se na početku najma prema fer vrijednosti unajmljene nekretnine ili sadašnje vrijednosti minimalne najamnine, ovisno o tome što je niže. Svako plaćanje najma razvrstava se na obveze i financijske rashode kako bi se dobila konstantna stopa na preostalo financijsko stanje. Kamatna komponenta financijskog rashoda tereti izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti tijekom razdoblja najma. Nekretnine, postrojenja i oprema pod financijskim najmom amortiziraju se po korisnom vijeku upotrebe ili trajanju najma, ovisno o tome što je kraće.

Najmovi u kojima Grupa ne snosi bitan udio rizika i koristi vlasništva klasificiraju se kao operativni najmovi. Plaćanja po osnovi operativnih najmova iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prema pravocrtnoj metodi u razdoblju trajanja najma.

(b) Grupa je najmodavac

Imovina dana pod poslovni najam u kojem je Grupa najmodavac amortizira se tijekom očekivanog korisnog vijeka trajanja jednako kao slična ostala imovina. Prihod od najma evidentira se ravnomjerno tijekom trajanja najma, čak ako primici nisu ravnomjerni, osim ako ne postoji druga sustavna osnova koja bolje predstavlja vremenski okvir u kojem se sučeljavaju korist od najma i amortiziranje imovine dane u najam.

3.10 Zalihe

Zalihe gotovih proizvoda i proizvoda za preprodaju su vrednovane po trošku ili neto prodajnoj vrijednosti ovisno o tome koji je niži. Trošak zaliha je određen prema ponderiranom prosječnom trošku i uključuje troškove nabave zaliha i trošak njihova dovođenja na postojeću lokaciju i sadašnje stanje. Neto prodajna vrijednost je jednaka procijenjenoj prodajnoj cijeni u regularnom tijeku poslovanja umanjenoj za procijenjeni trošak dovršenja i prodaje.

Sirovine i repromaterijal se vrednuju po nabavnoj vrijednosti, koristeći princip ponderiranog prosječnog troška. Trošak proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda obuhvaća sirovine, trošak izravnog rada, ostale izravne troškove i pripadajući dio općih troškova proizvodnje (na bazi normalnog redovnog kapaciteta proizvodnje). Rezervni dijelovi se vrednuju po manjem iznosu između troška nabave i neto prodajne vrijednosti.

Vrijednost zaliha koje imaju spori obrtaj i koje su zastarjele smanjuje se na teret dobiti ili gubitka za tekuću godinu.

3.11 Ugovori o izgradnji

Troškovi iz ugovora priznaju se u trenutku kada nastanu. Kada ishod ugovora o izgradnji nije moguće pouzdano procijeniti, prihodi iz ugovora priznaju se samo u iznosu nastalih troškova iz ugovora za koje se očekuje da će se moći realizirati.

Kad je ishod ugovora o izgradnji moguće pouzdano procijeniti i kada je vjerojatno da će se ugovorom ostvariti prihodi, prihodi iz ugovora o izgradnji priznaju se kao prihodi tijekom trajanja ugovora. Kada postoji vjerojatnost da će ukupni troškovi ugovora premašiti ukupne prihode ugovora, očekivani gubitak se odmah priznaje kao trošak.

Grupa primjenjuje metodu stupnja dovršenosti kako bi utvrdilo odgovarajući iznos prihoda i rashoda za određeno razdoblje. Stupanj dovršenosti mjeri se na temelju troškova iz ugovora do datuma bilance kao postotak ukupno procijenjenih troškova za svaki ugovor. Pri utvrđivanju stupnja dovršenosti isključuju se svi troškovi nastali tijekom godine, a koji se odnose na buduće poslovne aktivnosti po ugovoru te se iskazuju kao zalihe, predujmovi ili ostala imovina, ovisno o njihovoj prirodi.

Za sve ugovore u tijeku kod kojih nastali troškovi i priznati dobici (umanjeni za priznate gubitke) premašuju postupno zaračunate iznose, Grupa bruto iznos potraživanja od naručitelja iskazuje u sklopu imovine. Postupno zaračunati iznosi koje naručitelji nisu platili i zadržani iznosi iskazani su u sklopu potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja. Za sve ugovore u tijeku kod kojih postupno zaračunati iznosi premašuju nastale troškove i priznate dobitke (umanjene za priznate gubitke), Grupa bruto iznos obveze prema naručiteljima iskazuje u sklopu obveza.

BILJEŠKA 3 – SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (*NASTAVAK*)

3.12 Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju gotovinu, depozite kod banaka po viđenju i ostale kratkotrajne visoko likvidne instrumente s rokovima naplate do tri mjeseca ili kraće.

3.13 Upisani kapital

Upisani kapital je iskazan u kunama po nominalnoj vrijednosti.

3.14 Porez na dobit

Porez na dobit obračunava se prema važećim zakonima i propisima.

Porezna obveza temelji se na oporezivoj dobiti financijske godine i sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza. Porez na dobit priznaje se u dobiti ili gubitku, osim u slučaju kada se odnosi na stavke koje se priznaju direktno u glavnici, te se tada priznaje u glavnici.

Tekući porez predstavlja procijenjenu poreznu obvezu obračunatu na oporezivi iznos dobiti za godinu sukladno poreznim stopama važećim na datum izvještavanja te svim korekcijama iznosa porezne obveze za prethodna razdoblja.

Iznos odgođenog poreza izračunava se metodom bilančne obveze, pri čemu se uzimaju u obzir privremene razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza za potrebe financijskog izvještavanja i iznosa koji se koriste za potrebe izračuna poreza. Privremene razlike ne priznaju se za: početno priznavanje imovine ili obveze koja ne utječe na računovodstvenu niti na oporezivu dobit i ulaganja u ovisna društva ukoliko neće privremene razlike biti ukinute u predvidivoj budućnosti. Privremene razlike ne priznaju se pri inicijalnom priznavanju goodwilla. Iznos odgođenog poreza temelji se na očekivanoj realizaciji ili namirenju knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza, korištenjem poreznih stopa koje se primjenjuju ili uglavnom primjenjuju na datum izvještavanja.

Odgođena porezna imovina se priznaje kada je vjerojatno da će postojati dostatna oporeziva dobit za koju se odgođena porezna imovina može iskoristiti. Odgođena porezna imovina je smanjena kada više nije vjerojatno da će porezna korist biti ostvarena.

3.15 Obveze prema dobavljačima i ostale obveze

Obveze prema dobavljačima i ostale obveze početno se priznaju po fer vrijednosti, a naknadno se mjere po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

BILJEŠKA 3 – SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (*NASTAVAK*)

3.17 Posudbe i troškovi posudbi

Posudbe se početno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za troškove transakcije. U budućim razdobljima, posudbe se iskazuju po amortiziranom trošku; sve razlike između primitaka (umanjenih za troškove transakcije) i otkupne vrijednosti priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti tijekom razdoblja trajanja posudbe, koristeći metodu efektivne kamatne stope.

Troškovi posudbe koji se mogu izravno povezati sa stjecanjem, izgradnjom ili izradom kvalificiranog sredstva, a to je sredstvo koje nužno zahtijeva znatno vrijeme kako bi bilo spremno za namjeravanu uporabu ili prodaju, se pripisuju trošku nabave toga sredstva sve dok sredstvo većim dijelom ne bude spremno za namjeravanu uporabu ili prodaju.

Prihodi od ulaganja zarađeni privremenim ulaganjem namjenskih kreditnih sredstava do početka njihovog trošenja na kvalificirano sredstvo se oduzimaju od troškova posudbe čija kapitalizacija je prihvatljiva.

Svi drugi troškovi posudbe se uključuju u dobit ili gubitak razdoblja u kojem su nastali.

Posudbe se klasificiraju kao kratkoročne obveze, osim ako Grupa ima bezuvjetno pravo odgoditi podmirenje obveze najmanje 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma.

3.18 Primanja zaposlenih

(a) Obveze za mirovine i ostale obveze nakon umirovljenja

U toku redovnog poslovanja prilikom isplata plaća Grupa u ime svojih zaposlenika koji su članovi obveznih mirovinskih fondova obavljaju redovita plaćanja doprinosa sukladno zakonu. Obvezni mirovinski doprinosi fondovima iskazuju se kao dio troška plaća kada se obračunaju.

(b) Otpremnine

Obveze za otpremnine priznaju se kada Grupa prekine radni odnos zaposlenika prije normalnog datuma umirovljenja ili odlukom zaposlenika da dragovoljno prihvati prekid radnog odnosa u zamjenu za naknadu. Grupa priznaje obveze za otpremnine kada je dokazivo preuzela obvezu da prekine radni odnos sa sadašnjim zaposlenicima, na osnovu detaljnog formalnog plana bez mogućnosti da od njega odustane ili osigurava otpremnine kao rezultat ponude da potakne dragovoljno raskidanje radnog odnosa. Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju duljem od 12 mjeseci nakon datuma bilance, diskontiraju se na njihovu sadašnju vrijednost.

3.19 Rezerviranja

Rezerviranja se priznaju ako Grupa ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obvezu kao posljedicu prošlog događaja, ako je vjerojatno da će biti potreban odljev resursa radi podmirivanja obveze te ako se iznos obveze može pouzdano procijeniti.
Gdje postoje određene slične obveze, vjerojatnost da će za njihovo podmirenje biti potreban odljev sredstava određuje se razmatranjem kategorije obveza u cjelini. Rezerviranje se priznaje čak iako je vjerojatnost odljev sredstava u odnosu na bilo koju stavku koja se nalazi u istoj kategoriji obveza mala.
Rezerviranja se mjere po sadašnjoj vrijednosti troškova za koje se očekuje da će biti potrebni za podmirenje obveze, korištenjem diskontne stope prije poreza, koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca kao i rizike koji su specifični za navedenu obvezu. Iznos rezerviranja povećava se u svakom razdoblju da se odrazi proteklo vrijeme. Ovo se povećanje prikazuje kao rashod od kamata.

BILJEŠKA 3 – SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (*NASTAVAK*)

3.20 Priznavanje prihoda

Prihodi se sastoje od fer vrijednosti primljene naknade ili potraživanja za prodane proizvode, robu ili usluge tijekom redovnog poslovanja Grupe. Prihodi su iskazani u iznosima koji su umanjeni za porez na dodanu vrijednost, količinske rabate i prodajne diskonte.

Grupa priznaje prihode kada se iznos prihoda može pouzdano mjeriti, kada će Grupa imati buduće ekonomske koristi i kada su zadovoljeni specifični kriteriji za sve djelatnosti Grupe koje su opisane u nastavku.

(i) Prihodi od prodaje gotovih proizvoda i robe

Prihodi od prodaje gotovih proizvoda i robe priznaju se kada Grupa obavi isporuke robe kupcu, kada kupac prihvati isporučene proizvode i robu i kada je naplativost nastalih potraživanja prilično sigurna.

(ii) Prihodi od pružanja usluga

Grupa ostvaruje prihode od pružanja usluga. Prihodi od usluga priznaju se u razdoblju u kojem su usluge obavljene, prema stupnju dovršenosti, na osnovu udjela stvarno obavljenih usluga u odnosu na ukupne usluge koje se trebaju obaviti.

(iii) Prihodi od ugovora o izgradnji

Prihod od ugovora sastoji se od početnog iznosa dogovorenog u ugovoru uvećanog za odstupanja ugovorenih radova, tužbi te dodatnih poticaja kada je vjerojatno da će rezultirati prihodom i da se mogu sa sigurnošću izmjeriti. Kada je ishod ugovora o izgradnji moguće pouzdano procijeniti, prihodi ugovora i troškovi ugovora povezani s ugovorom o izgradnji trebaju se priznati kao prihod, odnosno rashod prema stupnju dovršenosti ugovornih aktivnosti.

Stupanj dovršenosti se ocjenjuje na temelju pregleda izvršenih radova do datuma bilance. Kada se stupanj dovršenosti ne može sa sigurnošću utvrditi, prihod od ugovora priznaje se jedino ako je vjerojatno da će se troškovi ugovora nadoknaditi. Očekivani gubitak iz ugovora se odmah prikazuje u računu dobiti i gubitka.

(iv) Financijski prihodi

Financijski prihodi sastoje se od prihoda od kamata na investirana sredstva, promjene fer vrijednosti financijske imovine iskazane po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka te dobitaka od tečajnih razlika. Prihod od kamata priznaje se u trenutku kada nastaje, koristeći metodu efektivne kamatne stope. Prihodi od dividendi priznaju se kada je ustanovljeno pravo na isplatu dividende.

3.21 Porez na dodanu vrijednost

Porezna uprava zahtijeva podmirenje PDV-a na neto osnovi. PDV koji proizlazi iz transakcija prodaje i kupnje priznaje se i iskazuje u bilanci na neto osnovi. U slučaju umanjenja potraživanja za ispravak vrijednosti, gubitak od umanjenja iskazuje se u bruto iznosu potraživanja, uključujući PDV.

3.22 Raspodjela dobiti

Raspodjela dobiti udjeličarima priznaje se kao obveza u financijskim izvještajima u razdoblju u kojem je raspodjela odobrena od strane Glavne skupštine.

BILJEŠKA 3 – SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (*NASTAVAK*)

3.23 Pomorsko dobro i koncesija

Prema Odluci o izmjeni Odluke o koncesiji pomorskog dobra od 5. srpnja 2007. godine i Odluci od 2. kolovoza 2007. godine Brodosplit d.d., i njegova ovisna društva u svom poslovanju koriste površine zemljišta (580.589 m²) i mora (222.319 m²) date od strane koncesionara - Republike Hrvatske na rok od 32 godine, počevši od 19. travnja 2000. godine.

Pitanja koncesije na pomorskom dobru regulirana su Pomorskim zakonom, Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama, Odlukama Vlade Republike Hrvatske o koncesiji pomorskog dobra u svrhu gospodarskog korištenja luke posebne namjene i Ugovorom između davatelja koncesije i ovlaštenika koncesije o koncesiji pomorskog dobra. Postoji neizvjesnost oko vlasništva članica Grupe Brodosplit i tretmana pomorskog dobra (područje koje graniči s morem), koje se trenutno nalazi u vlasnistvu države. Zgrade sagrađene na tom zemljištu također predstavljaju pomorsko dobro.

Osnovni Ugovor o koncesiji pomorskog dobra u svrhu gospodarskog korištenja luke posebne namjene zaključen je 19. travnja 2000. godine (sa izmjenama Odluka o izmjeni od 2. kolovoza 2007. godine, te od 6. kolovoza 2007. godine, NN RH broj 72/07 i 81/07) sa davateljem koncesije Vladom Republike Hrvatske a sadrži sljedeće bitne elemente:

Predmet ugovora

Davatelj koncesije daje ovlašteniku koncesije ovlaštenje za gospodarsko korištenje pomorskog dobra, luke posebne namjene, površine od 563.549 m² kopnenog prostora i 222.319 m² morskog prostora, odnosno ukupno 785.868 m² zauzetog pomorskog dobra.

Pravo korištenja

Koncesijom se daje pravo gospodarskog korištenja luke posebne namjene-brodogradilišta Split, Splitsko - dalmatinske županije s objektima.

Vrijeme korištenja koncesije

Koncesija se daje na rok od 32 godine, računajući od dana potpisa ugovora.

Plaćanje koncesije

Ovlaštenik koncesije je dužan plaćati davatelju koncesije godišnju naknadu koja se sastoji od dva dijela:

1. stalnog dijela u iznosu od 0,50 kune po metru kvadratnom zauzete površine godišnje;

2. promjenjivi dio naknade u iznosu od 1% godišnje dobiti društva, nakon oporezivanja.

Koncesijska naknada se plaća na način:

1. stalni dio - u početnoj godini i za godinu u kojoj koncesija ističe razmjerno mjesecima korištenja, a za svaku narednu godinu do 1. travnja u tekućoj godini,

2. promjenjivi dio naknade plaća se unatrag i to do 30. travnja za proteklu godinu.

BILJEŠKA 3 – SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.23 Pomorsko dobro i koncesija (nastavak)

Kad se ovlaštenik koncesije odrekne koncesije prije isteka vremena za koje je koncesija dana, dužan je platiti davatelju koncesije naknadu u iznosu koji odgovara trogodišnjoj stalnoj naknadi.

Neprenosivost koncesije

Ovlaštenik koncesije bez odobrenja davatelja koncesije ne može u cjelosti ili djelomično prenositi koncesiju na pomorskom dobru na drugu pravnu ili fizičku osobu bez izričite suglasnosti davatelja koncesije.

Koncesija na korištenje pomorskog dobra obračunava se prema uvjetima iz zaključenih ugovora počevši od 2000. godine i tereti poslovne rashode obračunskih razdoblja.

Izmjene ugovora o koncesiji pomorskog dobra

Društvo i davatelj koncesije Vlada Republike Hrvatske sklopili su dana 11. veljače 2011. godine Dodatak br. 1 Ugovora o koncesiji pomorskog dobra u svrhu gospodarskog korištenja luke posebne namjene – brodogradilišta Split, kojim je promjenjeno:

Plaćanje koncesije

Ovlaštenik koncesije je dužan plaćati davatelju koncesije godišnju naknadu koja se sastoji od dva dijela:

stalnog dijela u iznosu od 3 kune po metru kvadratnom zauzete površine godišnje

promjenjivi dio naknade u iznosu od 1% od godišnjeg prihoda

Koncesijska naknada se plaća na način:

1. stalni dio naknade za tekuću godinu plaća se u roku od 45 dana od dana zaključenja Dodatka ugovoru o koncesiji, za slijedeće godine unaprijed do 15. travnja u tekućoj godini

2. promjenjivi dio naknade plaća se unatrag i to u dva dijela: do 30. rujna za prvo polugodište tekuće godine, do 30.travnja za drugo polugodište protekle godine.

Uredbom o izmjenama i dopunama uredbe o postupku davanja koncesije na pomorskom dobru (NN RH broj 10/17) od 10. veljače 2017. godine definira se obračun promjenjivog dijela naknade u iznosu od 1% od godišnjeg prihoda, s time da se prihodom smatra onaj dio prihoda kojim se pokrivaju pozicije iz Računa dobiti i gubitka koncesionara kako slijedi: troškovi osoblja, amortizacija i dobit razdoblja. Ukoliko je poslovni rezultat razdoblja gubitak, osnovica za obračun koncesijske naknade računa se samo zbrajanjem pozicija troškova osoblja i amortizacije.Promjena obračuna koncesije se primjenjuje od 11. veljače 2017. godine.

BILJEŠKA 3 – SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (*NASTAVAK*)

3.24 Promjene računovodstvenih politika i objavljivanja

Prva primjena novih izmjena postojećih standarda koje su na snazi za tekuće izvještajno razdoblje

U tekućem izvještajnom razdoblju na snazi su sljedeće izmjene postojećih standarda i nova tumačenja koje je objavio Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde („OMRS") i usvojila ih je Europska unija:

- **MSFI 9 „Financijski instrumenti"**, usvojen u Europskoj uniji 22. studenoga 2016. (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018.)
- **MSFI 15 „Prihodi od ugovora s kupcima"** te izmjene MSFI-ja 15 „Datum stupanja MSFI-ja 15 na snagu", usvojeni u Europskoj uniji 22. rujna 2016. godine (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018.)
- **Izmjene MSFI-ja 2 „Plaćanja temeljena na dionicama"** - Klasifikacija i mjerenje platnih transakcija temeljenih na dionicama, usvojen u Europskoj uniji 27. veljače 2018. (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018.),
- **Izmjene MSFI-ja 4 „Ugovori o osiguranju"** - Primjena MSFI-ja 9 Financijski instrumenti u sprezi s MSFI-jem 4 Ugovori i osiguranju, usvojene u Europskoj uniji 3. studenoga 2017. godine (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. ili ona u kojima se MSFI 9 „Financijski instrumenti" prvi put primjenjuje),
- **Izmjene MSFI-ja 15 „Prihodi od ugovora s kupcima"** - Pojašnjenje MSFI-ja 15 Prihodi od ugovora s kupcima, usvojene u Europskoj uniji 31. listopada 2017. godine (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018.).
- **Izmjene MRS-a 40 „Ulaganja u nekretnine"** - Prijenos ulaganja u nekretnine, usvojene u Europskoj uniji 14. ožujka 2017. godine (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018.),
- **Izmjene MSFI-ja 1 i MRS-a 28 pod nazivom „Dorada MSFI-jeva iz ciklusa 2014.-2016."** proizašle iz projekta godišnje dorade MSFI-jeva (MSFI 1, MSFI 12 i MRS 28), prvenstveno radi otklanjanja nepodudarnosti i pojašnjenja teksta, usvojene u Europskoj uniji 7. veljače 2018. godine (izmjene MSFI-ja 1 i MRS-a 28 primjenjuju se na godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine),
- **MSFI 22 „Transakcije i predujmovi u stranim valutama"**, usvojen u Europskoj uniji 28. ožujka 2018. (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018.),

Usvajanje navedenih izmjena postojećih standarda i tumačenja nije dovelo do materijalnih promjena u financijskim izvještaja Grupe.

3.24. Promjene računovodstvenih politika i objavljivanja (nastavak)

Utjecaj početne primjene MSFI-a 9 Financijski instrumenti

Grupa je u tekućoj godini primijenila MSFI 9 Financijski instrumenti (izmijenjen u srpnju 2014. godine) i s time povezane izmjene drugih MSFI-jeva koji su na snazi za godišnje razdoblje koje počinje na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine. Prijelazne odredbe MSFI-ja 9 omogućuju subjektu da ne prepravlja usporedne podatke što je Grupa iskoristila.
Dodatno, Grupa je usvojila izmjene i dopune MSFI-ja 7 Financijski instrumenti: Objavljivanje koje su se primjenjivale na objave za 2018. godinu.
MSFI 9 uvodi nove zahtjeve za:

1. Klasifikaciju i mjerenje financijske imovine i financijskih obveza
2. Umanjenje financijske imovine, te
3. Opće računovodstvo zaštite

U nastavku su opisani detalji ovih novih zahtjeva kao i njihov utjecaj na konsolidirana financijska izvješća Grupe.

Grupa je izračunala efekt primjene MSFI-ja 9 sukladno prijelaznim odredbama navedenim u MSFI-ju 9.

(a) Klasifikacija i mjerenje financijske imovine
Datum prve primjene (tj. datum na koji je Grupa procijenila postojeću financijsku imovinu i financijske obveze u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9) je 1. siječnja 2018. godine. Prema tome, Grupa je primijenila zahtjeve MSFI-ja 9 na instrumente koji se i dalje priznaju na dan 1. siječnja 2018. godine i nije primjenjivala zahtjeve za instrumente koji su se već prestali priznavati na dan 1. siječnja 2018. godine.
Sva priznata financijska imovina koja se nalazi u okviru MSFI-ja 9 treba se naknadno mjeriti po amortiziranom trošku, fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili fer vrijednost kroz dobit ili gubitak, na temelju poslovnog modela subjekta za upravljanje financijskom imovinom i ugovornih karakteristika novčanog toka financijske imovine.

Posebno:

- dužnički instrumenti koji se drže unutar poslovnog modela čiji je cilj prikupljanje ugovornih novčanih tokova, a koji imaju ugovorne novčane tokove koji su isključivo plaćanje glavnice i kamate na preostali iznos glavnice, naknadno se mjere po amortiziranom trošku;
- dužnički instrumenti koji se drže unutar poslovnog modela čiji je cilj prikupiti ugovorne novčane tokove i prodati dužničke instrumente, a koji imaju ugovorne novčane tokove koji su isključivo plaćanje glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice, naknadno se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOSD);
- sva ostala dužnička ulaganja i vlasnička ulaganja, alocirana u ostale modele ili ukoliko nisu zadovoljili kriterij ugovorenog tijeka novca, naknadno se mjere po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

3.24. Promjene računovodstvenih politika i objavljivanja (nastavak)

Utjecaj početne primjene MSFI-a 9 Financijski instrumenti (nastavak)

Unatoč gore navedenom, Grupa može pri početnom priznavanju financijske imovine neopozivo odrediti sljedeće:

- Grupa se može neopozivo odlučiti na naknadne promjene fer vrijednosti ulaganja u vlasničku glavnicu koje se ne drže radi trgovanja niti kao nepredviđene iznose priznate od strane stjecatelja u poslovnom spajanju, u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (FVOSD opcija);
- Grupa može neopozivo odrediti dužničko ulaganje koje udovoljava amortiziranom trošku ili FVOSD kriterijima koji se mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak ako se time eliminira ili značajno smanjuje računovodstvena neusklađenost (FVDG opcija).

U tekućoj godini Grupa nije odredila nikakva dužnička ulaganja koja udovoljavaju kriteriju amortiziranog troška ili FVOSD kriteriju, a mjere se po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.
U slučaju prestanka priznavanja dužničkog ulaganja mjerenog po FVOSD, kumulativna dobit ili gubitak prethodno priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasificira se iz kapitala u dobit ili gubitak kao usklađenje uslijed reklasifikacije. U slučaju prestanka priznavanja vlasničkog ulaganja za koje je odabrana FVOSD opcija, kumulativna dobit ili gubitak prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti naknadno se prenose u zadržanu dobit.
Dužnički instrumenti koji se naknadno mjere po amortiziranom trošku ili po FVOSD podliježu umanjenju vrijednosti (pogledati paragraf (b)).
Uprava Grupe pregledala je i ocijenila postojeću financijsku imovinu Grupe na dan 1. siječnja 2018. godine na temelju činjenica i okolnosti koje su postojale na taj datum i zaključile da početna primjena MSFI-ja 9 nije imala utjecaj na financijsku imovinu Grupe u pogledu klasifikacije i mjerenja.
Temeljem provedene analize, Grupa je zaključila kako dani zajmovi ne sadrže klauzule koje bi dovele do pada testa ugovorenog tijeka novca. Dani zajmovi su ugovoreni uz fiksnu kamatnu stopu koja odražava vremensku vrijednost novca. Sukladno navedenom, ne postoje zajmovi koji bi se posljedično mjerili po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Točnije, sukladno provedenim procedurama, Grupa svu financijsku imovinu mjeri po amortiziranom trošku.

(b) Umanjenje financijske imovine

U vezi s umanjenjem vrijednosti financijske imovine, MSFI 9 zahtijeva model očekivanog kreditnog gubitka za razliku od modela nastalog kreditnog gubitka prema MRS-u 39. Model očekivanog kreditnog gubitka zahtijeva od Grupe da uzme u obzir očekivane kreditne gubitke i promjene u tim očekivanim kreditnim gubicima na svaki izvještajni datum kako bi se odrazile promjene kreditnog rizika od početnog priznavanja financijske imovine. Drugim riječima, više nije potrebno da se kreditni događaj dogodi prije priznavanja kreditnih gubitaka.

Naime, MSFI 9 zahtijeva od Grupe priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka na:
1. Dužničke instrumente mjerene naknadno po amortiziranom trošku ili po FVOSD
2. Potraživanja za najam,
3. Potraživanja od kupaca i ugovornu imovinu, i
4. Ugovore o financijskom jamstvu na koje se primjenjuju zahtjevi umanjenja prema MSFI-ju 9.

3.24. Promjene računovodstvenih politika i objavljivanja (nastavak)

Utjecaj početne primjene MSFI-a 9 Financijski instrumenti (nastavak)

Konkretno, MSFI 9 zahtijeva od Grupe mjerenje rezervacija za očekivane kreditne gubitke za financijske instrumente u iznosu koji je jednak cjeloživotnim očekivanim kreditnim gubicima (ECL) ako se kreditni rizik tog financijskog instrumenta značajno povećao od početnog priznavanja, ako postoje objektivni dokazi o umanjenju te u slučaju kupljene ili nastale kreditno umanjene financijske imovine. Međutim, ako se kreditni rizik na financijskom instrumentu nije značajno povećao od početnog priznavanja (osim za kupljenu ili nastalu kreditno umanjenu financijsku imovinu), Grupa je dužna mjeriti gubitak za taj financijski instrument u iznosu jednakom 12-mjesečnom ECL-a. MSFI 9 također zahtijeva pojednostavljeni pristup za mjerenje rezervacija za gubitka u iznosu jednakom cjeloživotnom ECL-a za potraživanja od kupaca, ugovornu imovinu i potraživanja za najam u određenim okolnostima. Grupa primjenjuje pojednostavljeni pristup za potraživanja od kupaca.

Pregled utjecaja primjene MSFI-ja 9:

	(i)	(ii)	(iii)	(iv) = (i) + (ii) + (iii)	(v) = (iii)
	MRS 39 1.1.2018. knjigovodstvena vrijednost	Reklasifikacije	Ponovno mjerenje	MSFI 9 knjigovodstvena vrijednost	Utjecaj na zadržanu dobit
Financijska imovina	tisuće kuna	tisuće kuna	tisuće kuna	tisuće kuna	tisuće kuna
Amortizirani trošak	-	-	-	-	-
Potraživanja od kupaca	-	-	756	756	756
Utjecaj priznavanja odgođenih poreza	-	-	(110)	(110)	(110)
Ukupno					**646**

(c) Klasifikacija i mjerenje financijskih obveza

Značajna promjena uvedena MSFI-jem 9 u klasifikaciji i mjerenju financijskih obveza odnose se na obračunavanje promjena fer vrijednosti financijske obveze koja se mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i koja se može pripisati promjenama kreditnog rizika izdavatelja.

Naime, MSFI 9 zahtijeva da promjene u fer vrijednosti financijske obveze koje se mogu pripisati promjenama kreditnog rizika te obveze budu prikazane u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, osim u slučaju kada bi priznavanja učinaka promjena kreditnog rizika obveze u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti stvorilo ili povećalo računovodstvenu neusklađenost u dobiti ili gubitku. Promjene u fer vrijednosti koje se mogu pripisati kreditnom riziku financijske obveze se naknadno ne reklasificiraju u dobit ili gubitak, već se prenose u zadržanu dobit kada se financijska obveza prestaje priznavati. Prema MRS-u 39, cjelokupni iznos promjene fer vrijednosti financijske obveze koja se vodi po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak iskazivao se u računu dobiti i gubitka.

Grupa nema financijske obveze koje se mjere po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

3.24. Promjene računovodstvenih politika i objavljivanja (nastavak)

Izmjene postojećih standarda koje je objavio OMRS i usvojene su u Europskoj uniji, ali još nisu na snazi

Na datum odobrenja financijskih izvještaja bili su objavljeni, ali ne i na snazi sljedeći novi standardi te izmjene postojećih standarda, koje je objavio OMRS i usvojila ih je Europska unija:

- **MSFI 16 „Najmovi"**, usvojen u Europskoj uniji 31. listopada 2017. godine (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019.)
- **Izmjene MSFI-ja 9 "Financijski instrumenti"** – Predujmovi sa značajkama negativne kompenzacije – usvojen u Europskoj Uniji 22. ožujka 2018 (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019.),
- **OTMFI 23 „Nesigurnost u vezi s primjenom poreznih pravila na porez na dobit"** – usvojeno u Europskoj Uniji 23. listopada 2018 (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019.).

Grupa je odlučila ne usvojiti nove standarde, izmjene postojećih standarda i interpretacije prije datuma njihovog stupanja na snagu. Učinak primjene MSFI-ja 16 nije moguće realno procijeniti sve dok ne bude okončan iscrpan pregled. Za izmjene MSFI 9 i OTMFI 23, Grupa ne očekuje da će izmjene standarda prouzročiti materijalni utjecaj na financijske izvještaje Grupe u razdoblju početne primjene.

Novi standardi te izmjene postojećih standarda koje je objavio OMRS, još neusvojeni u Europskoj uniji

MSFI-jevi trenutno usvojeni u Europskoj uniji ne razlikuju se značajno od propisa koje je donio Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde (OMRS), izuzev sljedećih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja, koji još nisu usvojeni od strane Europske Unije do xx. travnja 2019. godine (datumi stupanja na snagu navedeni u nastavku odnose se na MSFI-jeve u cjelini):

- **MSFI 14 „Regulativom propisane razgraničene stavke"** (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2016.) - Europska komisija odlučila je postupak preuzimanja ovog prijelaznog standarda odgoditi do objave njegove konačne verzije,
- **MSFI 17 „Ugovori o osiguranju"** (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2021. godine),
- **Izmjene MRSI 3 "Poslovne kombinacije"** - Definicija poslovanja (na snazi za poslovne kombinacije za koje je datum stjecanja na ili nakon početka prvog godišnjeg izvještajnog razdoblja koje počinje na dan ili nakon 1. siječnja 2020. godine i na stjecanje sredstava do kojih dolazi na ili nakon početka tog razdoblja).
- **Izmjene MSFI-ja 10 „Konsolidirani financijski izvještaji" i MRS-a 28 „Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima"** - Prodaja odnosno ulog imovine između ulagatelja i njegovog pridruženog subjekta ili zajedničkog pothvata te daljnje izmjene (prvotno određeni datum stupanja na snagu odgođen je do dovršetka projekta istraživanja na temu primjene metode udjela),

3.24. Promjene računovodstvenih politika i objavljivanja (nastavak)

Novi standardi te izmjene postojećih standarda koje je objavio OMRS, još neusvojeni u Europskoj uniji (nastavak)

- **Izmjene MRS-a 1 "Prezentacija financijskih izvještaja" i MRS-a 8 "Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama greškama"** – definicija značajnosti (efektivno za godišnja razdoblja počevši na ili nakon 1. siječnja 2020. godine),
- **Izmjene MRS-a 19 „Primanja zaposlenih"** – Izmjene, suženje prava, odnosno isplata iz planova primanja (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019. godine),
- **Izmjene MRS-a 28 „Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima"** - Dugoročna ulaganja u pridružene subjekte i zajedničke pothvate (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019.),
- **Izmjene raznih standarda zbog „Dorada MSFI-jeva iz ciklusa 2015.-2017."**, proizašle iz projekta godišnje dorade MSFI-jeva (MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23), prvenstveno radi otklanjanja nepodudarnosti i pojašnjenja teksta (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019.),
- **Izmjene Uputa na konceptualni okvir u MSFI standardima (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2020. godine).**

Prema procjenama Grupe, primjena navedenih novih standarda i izmjena postojećih standarda ne bi imala značajan materijalni utjecaj na financijske izvještaje.
Računovodstvo zaštite u portfelju financijske imovine i obveza čija načela nisu usvojena u EU i dalje je neregulirano.

3.25. Promjena računovodstvene politike

Tijekom prethodnih godina, pojedina društva unutar Grupe primjenjivala su metodu revalorizacije kao računovodstvenu politiku mjerenja nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine, dok su druga društva primjenjivala metodu troška. Računovodstvena politika koja se koristila na razini Grupe bila je metoda troška.
Budući da su s 31. prosincem 2017. godine, društva koja su ranije primjenjivala metodu troška, provela revalorizaciju imovine, Grupa je odlučila primijeniti metodu revalorizacije kao računovodstvenu politiku Grupe počevši od 31. prosinca 2017. godine, kao što je i prikazano u ovim konsolidiranim financijskim izvještajima.
Ukupni utjecaj prepravljanja na financijske izvještaje na dan 1. siječnja 2018. bio je kako slijedi:

Utjecaj ispravka na kraj usporednog razdoblja (2017. godina) odrazio se kroz povećanje početnog stanja revalorizacijske rezerve u iznosu od 338.765 tisuće kuna i povećanjem dugotrajne materijalne i nematerijalne za iznos od 402.405 tisuće kuna.

Kao posljedica ovog ispravka zaključno s 31. prosincem 2017. godine, priznata je odgođena porezna obveza u iznosu od 62.779 tisuće kuna.

3.25. Promjena računovodstvene politike (nastavak)

	Bilješka	Originalno iskazani	Nakon prepravka	Učinak povećanje/ (smanjenje)
Izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2017. godine				
Dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina		1.174.620	1.577.025	402.405
Ukupno dugotrajna imovina		1.174.620	1.577.025	402.405
UKUPNO IMOVINA		**1.174.620**	**1.577.025**	**402.405**
Odgođena porezna obveza		29.988	92.767	62.779
Ukupno dugoročne obveze		**29.988**	**92.767**	**62.779**
Revalorizacijske rezerve		1.830	340.595	338.765
Nevladajući interes		7.099	8.379	1.279
Rezerve fer vrijednosti		418	-	(418)
Ukupno kapital i pričuve		**9.347**	**348.974**	**339.626**
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE		**39.335**	**441.741**	**402.405**
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine				
Dobit tekuće godine		103.876	103.876	-
Ostala sveobuhvatna dobit		3.739	343.365	339.626
Ukupna sveobuhvatna dobit		**107.615**	**447.241**	**339.626**

BILJEŠKA 4 – KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE

Grupa izrađuje procjene i stvara pretpostavke vezane za budućnost. Proizašle računovodstvene procjene su, po definiciji, u rijetkim slučajevima izjednačene sa stvarnim rezultatima. U nastavku se navode procjene i pretpostavke koje bi mogle uzrokovati značajan rizik usklađivanja knjigovodstvenih iznosa imovine i obveza u sljedećoj financijskoj godini.

(a) Priznavanje prihoda – metoda stupnja dovršenosti

Grupa primjenjuje metodu stupnja dovršenosti kako bi utvrdila odgovarajući iznos prihoda iz ugovora o izgradnji za određeno razdoblje. Stupanj dovršenosti mjeri se na temelju troškova iz ugovora do datuma bilance kao postotak ukupno procijenjenih troškova za svaki ugovor.

(b) Umanjenje vrijednosti kredita

Grupa na godišnjoj osnovi pregledava portfelj kredita i potraživanja radi procjene umanjenja vrijednosti. Tijekom procjene priznavanja umanjenja vrijednosti u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, Grupa procjenjuje postoje li vidljivi podaci koji ukazuju na postojanje mjerljivog umanjenja budućih novčanih tokova portfelja zajmova prije ustanovljavanja umanjenja vrijednosti pojedinog zajma u navedenom portfelju.

(c) Radovi u tijeku i prihodi

Prihodi i troškovi ugovora prikazani u financijskim izvještajima se temelje na najboljoj projektantskoj i financijskoj procjeni stupnja dovršenosti ugovora i dobiti koja će biti ostvarena po završetku projekta od strane Grupe. Kalkulacija radova u tijeku se temelji na prosudbi procijenjenih budućih troškova i dobiti. Kako projekt napreduje, ove prosudbe mogu biti znatno promijenjene ukoliko se pojave neočekivani troškovi ili nepredviđene teškoće vezane uz projekt.

(c) Procjena korisnog vijeka uporabe materijalne imovine

Grupa preispituje procijenjeni uporabni vijek građevinskih objekata, opreme i prijevoznih sredstava. Temeljem ispitanog i činjenice da je u prethodnom razdoblju pokrenut program kapitalnih ulaganja, Grupa je posljednji put promijenila uporabni vijek materijalne imovine 31. prosinca 2017. godine. Korisni vijek upotrebe bit će periodično preispitan postoje li okolnosti za izmjenu procjene u odnosu na prethodno utvrđenu. Promjene u procjeni, ako ih bude, prikazat će se u budućim razdobljima kroz promijenjeni trošak amortizacije tijekom preostalog, promijenjenog korisnog vijeka uporabe.

(e) Nadoknadivost potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja

Nadoknadiva vrijednost potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja procijenjena je po sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih tokova diskontiranih po tržišnoj kamatnoj stopi na datum mjerenja. Kratkotrajna potraživanja bez navedene kamatne stope mjerena su prema iznosu originalnog računa ukoliko učinak diskontiranja nije značajan.

BILJEŠKA 4 – KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE (*NASTAVAK*)

(f) Umanjenje vrijednosti zaliha

Zalihe se procjenjuju zasebno na svaki datum izvještavanja te su umanjene prema procjeni vjerojatnosti prodaje i starosnoj strukturi. Izračun umanjenja vrijednosti pojedinačnih zaliha temelji se na datumu posljednjeg izlaza i danima obrtaja. Uprava je postavila kategorije ispravka vrijednosti zaliha s obzirom na starost pojedinih artikala kako bi odredili pojedinačno umanjenje vrijednosti zaliha.

(g) Sudske tužbe i postupci

Rezerviranja za sudske tužbe i postupke iskazuju se na temelju najbolje procjene Uprave vezane za potencijalne gubitke nakon savjetovanja s odvjetnikom.

(h) Popravci u garantnom periodu

Grupa priznaje procijenjene obveze popravka ili zamjene za sve proizvode koji su pod garancijom na datum bilance. To rezerviranje se temelji na iskustvu iz prethodnih razdoblja popravaka i zamjena proizvoda.

(i) Ugovori s poteškoćama

Grupa priznaje rezerviranje za ugovore s poteškoćama kada su očekivane koristi koje će proizaći iz ugovora manje od neizbježnih troškova ispunjavanja ugovornih obveza.

(j) Državne potpore

Državna potpora se priznaje kada postoji razumno uvjerenje da će Grupa zadovoljiti uvjete koji se za nju traže i da će potpora biti primljena. Primitak potpore sam po sebi ne pruža konačan dokaz da su uvjeti koji se tiču potpore ispunjeni ili će biti ispunjeni.

(k) Priznavanje odgođene porezne imovine

Prilikom utvrđivanja buduće oporezive dobiti i iznosa poreznih prihoda za koje je vjerojatno da će biti korišteni u budućnosti, Uprava donosi prosudbe i izrađuje procjene na temelju oporezive dobiti iz prethodnih godina i očekivanja budućih prihoda za koje se smatra da su razumni u postojećim okolnostima. Odgođena porezna imovina predstavlja iznose poreza na dobit koji su nadoknadivi na temelju budućih odbitaka oporezive dobiti te se iskazuje u izvještaju o financijskom položaju. Odgođena porezna imovina priznaje se do visine poreznih prihoda za koje je vjerojatno da će biti ostvareni.

BILJEŠKA 5 – PRIHODI OD PRODAJE

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Prihodi od prodaje roba i usluga	430.526	410.165
Prihod od van brodograđevne industrije	122.506	192.725
Prihod od izgradnje brodova	490.454	376.688
Prihodi od graditeljskih usluga	93.025	40.741
	1.136.511	**1.020.319**

Prihodi od izgradnje brodova i prihodi od van brodograđevne industrije rezultat su obračuna sukladno MSFI 15 – Prihodi po ugovorima s kupcima, dok se postotak dovršenosti računa prema troškovnoj metodi odnosno sukladno odnosu ostvarenih troškova u promatranom razdoblju i ukupno planiranih troškova za odnosnu novogradnju.

BILJEŠKA 6 – OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Prihodi od ukidanja rezerviranja	3.337	18.081
Prihodi od subvencija i državnih potpora	120	685
Prihodi od naknadno naplaćenih reklamacija	18.799	-
Ostali poslovni prihodi	14.629	17.031
	36.885	**35.797**

Ostali poslovni prihodi odnose se najvećim dijelom na otpis obveza, naplatu otpisanih potraživanja, prihode od arbitraže i slično.

BILJEŠKA 7 – MATERIJALNI TROŠKOVI

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Troškovi utrošenog materijala	384.809	378.193
Troškovi goriva i energije	24.403	25.465
Troškovi sitnog inventara i rezervnih dijelova	5.040	6.860
Troškovi sirovina i materijala	**414.252**	**410.518**
Troškovi prodane robe	**76.751**	**58.207**
Prijevozne usluge	15.449	13.044
Intelektualne usluge	17.461	11.342
Usluge dorade, izrade i prerade u proizvodnji	16.104	7.641
Komunalne usluge	2.200	2.024
Troškovi poštarine, telefona, interneta i slično	859	759
Ostali vanjski troškovi	86.958	72.579
Ostali troškovi	**139.031**	**107.389**
Ukupno materijalni troškovi	**630.033**	**576.114**

Ostali vanjski troškovi se najvećim dijelom odnose na troškove kooperacije do čijeg je povećanja dovela povećana poslovna aktivnost Grupe tijekom 2018. godine u odnosu na 2017. godinu.

BILJEŠKA 8 – TROŠKOVI OSOBLJA

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Neto plaće i nadnice	188.411	195.067
Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	67.453	62.906
Doprinosi na plaće	62.600	50.552
Ostali troškovi zaposlenika	11.174	34.683
	329.638	**343.208**

Na dan 31. prosinca 2018. broj zaposlenih u Grupi bio je 3.073 (*2017.: 3.104*).

BILJEŠKA 9 – OSTALI POSLOVNI RASHODI

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Bankovne usluge	10.863	6.248
Trošak koncesije	2.614	6.837
Troškovi rezerviranja	2.253	3.227
Vrijednosno usklađenje imovine	7.365	12.954
Ostali troškovi	79.817	41.247
	102.912	**70.513**

Ostali troškovi se u najvećoj mjeri odnose na trošak donacija i sponzorstava, troškove osiguranja, otpis nenaplaćenih potraživanja, troškove promidžbe, troškove licenci, sudske troškove, gubitak od raskida ugovora i slično.

BILJEŠKA 10 – FINANCIJSKI PRIHODI

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Pozitivne tečajne razlike	19.001	23.745
Prihodi od kamata	117	241
Prihod od otpuštanja diskonta potraživanja	494	-
Ostali financijski prihodi	531	794
	20.143	**24.780**

BILJEŠKA 11 – FINANCIJSKI RASHODI

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Trošak kamata	27.828	34.607
Negativne tečajne razlike	11.830	18.624
Ostali financijski rashodi	437	1.557
	40.096	**54.788**

BILJEŠKA 12 – POREZ NA DOBIT

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Tekući porez	318	1.511
Odgođeni porez	(5.798)	(9.418)
	(5.480)	**(7.907)**

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Dobit prije oporezivanja	**69.909**	**95.969**
Porez na dobit po stopi od 18%	12.584	17.274
Utjecaj različitih poreznih stopa ovisnih društava i unutargrupnih transakcija	9.085	502
Porezno nepriznati rashodi	296	386
Neoporezivi prihodi i porezni poticaji	(15.856)	(11.255)
Privremene razlike koje nisu priznate kao odgođena porezna imovina	(157)	3.365
Porezni gubitak za koji nije priznata odgođena porezna imovina	(11.856)	33
Iskorišteni porezni gubici prethodno nepriznati	424	(18.212)
Porezni prihod priznat u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti	**(5.480)**	**(7.907)**
Efektivna porezna stopa	**(8%)**	**(8%)**

BILJEŠKA 12 – POREZ NA DOBIT (*NASTAVAK*)

Porezni poticaji i privremene razlike koje nisu iskazane kao odgođena porezna imovina

Grupa koristi porezne olakšice temeljem Zakona o poticanju ulaganja, te ima status nositelja poticajnih mjera temeljem ulaganja u novu tvornicu vijčane robe na području grada Knina.

Od ukupnog iznosa potpore primljenog u obliku poreznog poticaja u iznosu od 151.100 tisuća kuna, DIV GRUPA d.o.o. je do 31. prosinca 2018. godine iskoristio ukupno 103.848 tisuća kuna, od čega se 85.441 tisuća kuna odnosi na umanjenje obveze plaćanja poreza na dobit. U razdoblju od 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2018. DIV Grupa d.o.o. može koristiti rečenu potporu do maksimalnih 47.252 tisuća kuna. Zbog povijesne neizvjesnosti oporezive dobiti te visine buduće oporezive dobiti, Grupa nije priznala odgođenu poreznu imovinu vezano za potporu u obliku poreznog poticaja te za privremene razlike.

U skladu s važećim propisima u Republici Hrvatskoj, Porezna uprava može u bilo koje doba pregledati knjige i evidencije Grupe i ovisnih društava koja djeluju u Hrvatskoj u razdoblju od 3 godine nakon isteka godine u kojoj je porezna obveza iskazana te može uvesti dodatne porezne obveze i kazne.

Efekt različitih stopa u zemljama Grupe se odnosi na ulaganje u ovisno društvo DIV Sarajevo d.o.o., Bosna i Hercegovina, gdje je porezna stopa 10%, na ovisno društvo MIN DIV Svrljig a.d., TVIK DIV Valjevo d.o.o. i DIV Betonski pragovi d.o.o., Srbija gdje je porezna stopa 15% te na ovisno društvo Shangai Vida, Kina gdje je porezna stopa 25%.

Kretanje odgođene porezne imovine je bilo kako slijedi:

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Stanje 1. siječnja	6.167	6.983
Smanjenje	-	(816)
Povećanje	198	-
Stanje 31. prosinca	**6.365**	**6.167**

Kretanje odgođene porezne obveze je bilo kako slijedi:

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Stanje 1. siječnja	**92.767**	**40.222**
Priznavanje (na teret kapitala)	170	62.779
Otpuštanje (u račun dobiti i gubitka)	(5.798)	(10.234)
Stanje 31. prosinca	**87.139**	**92.767**

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Ukupno porez na dobit	**5.480**	**7.907**

Odgođena porezna obveza je nastala na temelju revalorizacije imovine kako je opisano u bilješki 13.

BILJEŠKA 13 – NEMATERIJALNA IMOVINA

(u tisućama kuna)	Softver	Izdaci za razvoj	Imovina u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Na dan 1.1. 2017.	**2.062**	**-**	**12.959**	**15.021**
Korekcija početnog stanja	425	-	-	**425**
Reklasifikacija	(85)	-	85	**-**
Revalorizacija	464	-	-	**464**
Nabavke	15		1.447	**1.462**
Prijenos	9.108	-	(9.108)	**-**
Rashod i prodaja	-	-	(48)	**(48)**
Tečajne razlike	(8)	-	-	**(8)**
Na dan 31.12. 2017.	**11.981**	**-**	**5.335**	**17.316**
Na dan 1.1. 2018.	**11.981**	**-**	**5.335**	**17.316**
Korekcija početnog stanja	-	-	-	**-**
Reklasifikacija	-	-	-	**-**
Nabavke	-	1.154	465	**1.619**
Prijenos	250	-	(250)	**-**
Rashod i prodaja	-	-	-	**-**
Tečajne razlike	-	-	-	**-**
Na dan 31.12. 2018.	**12.231**	**1.154**	**5.550**	**18.935**
Akumulirana amortizacija				
Na dan 1.1. 2017.	1.212	-	-	1.212
Trošak za godinu	601	-	-	601
Tečajne razlike	(5)	-	-	(5)
Na dan 31.12. 2017.	**1.808**	**-**	**-**	**1.808**
Na dan 1.1. 2018.	**1.808**	**-**	**-**	**1.808**
Trošak za godinu	2.065	-	-	**2.065**
Tečajne razlike	6	-	-	**6**
Na dan 31.12. 2018.	**3.878**	**-**	**-**	**3.878**
Neto knjigovodstvena vrijednost				
Na dan 1.1. 2018.	**10.173**	**-**	**5.335**	**15.508**
Na dan 31.12. 2018.	**8.353**	**1.154**	**5.550**	**15.057**

BILJEŠKA 14 – NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

(u tisućama kuna)	Zemljišta	Građevinski objekti	Ulaganja u tuđu imovinu	Alati, namještaj i vozila	Postrojenja i oprema	Brodovi	Imovina u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost								
Na dan 1.1. 2017.	**11.329**	**309.279**	**113.049**	**241.425**	**406.043**	**108.148**	**121.360**	**1.310.633**
Nabavke	228	-	-	10.029	2.596	-	54.522	**67.375**
Prijenos	-	2.631	928	3.966	2.467	(11.441)	1.449	**-**
Prijenos s zaliha	-	-	-	-	-	-	96.649	**96.649**
Prodaja i rashod	-	(92)	-	(2.367)	(2.668)	-	-	**(5.128)**
Tečajne razlike	332	1.461	-	2.991	141	-	196	**5.121**
Na dan 31.12. 2017.	**11.889**	**313.279**	**113.977**	**256.044**	**408.579**	**96.707**	**274.176**	**1.474.650**
Prepravak								
Revalorizacija	17.441	189.062	5.838	145.489	6.518	37.453	-	**401.800**
Stanje na dan 31.12. 2017. nakon prepravaka	**29.330**	**502.341**	**119.815**	**401.553**	**415.097**	**134.160**	**274.176**	**1.876.450**
Akumulirana amortizacija i ispravak vrijednosti								
Na dan 1.1. 2017.	**-**	**53.319**	**6.779**	**66.760**	**126.926**	**1.869**	**-**	**255.653**
Trošak za godinu	-	6.666	6.254	26.926	8.101	4.896	-	**52.842**
Prodaja i rashod	45	420	-	(2.006)	(1.678)	-	-	**(3.219)**
Ispravak vrijednosti	6.537	5.315	-	619	-	-	-	**12.471**
Tečajne razlike	-	817	-	743	73	-	-	**1.633**
Na dan 31.12. 2017.	**6.582**	**66.537**	**13.033**	**93.041**	**133.422**	**6.765**	**-**	**319.381**
Neto knjigovodstvena vrijednost								
Na dan 31.12.2017.	**22.748**	**435.803**	**106.783**	**308.492**	**281.674**	**127.395**	**274.175**	**1.557.070**

BILJEŠKA 14 – NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

(u tisućama kuna)	Zemljišta	Građevinski objekti	Ulaganja u tuđu imovinu	Alati, namještaj i vozila	Postrojenja i oprema	Brodovi	Imovina u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost								
Na dan 1.1. 2018.	**29.330**	**502.340**	**119.815**	**401.533**	**415.096**	**134.160**	**274.175**	**1.876.451**
Nabavke	-	562	1.249	2.998	12.561	7.936	60.253	85.559
Prijenos	-	5.764	332	(1.546)	2.333	44.953	(51.837)	-
Smanjenje zbog prodaje ovisnih društava	-	-		(168)	-	-	-	(168)
Revalorizacija	-	-	-	-	-	-	-	-
Tečajne razlike	(165)	(803)	-	(1.294)	(12)	-	(73)	(2.346)
Prodaja i rashod	(6)	-	-	(361)	(8.499)	(9)	(4.697)	(13.572)
Na dan 31.12. 2018.	**29.159**	**507.863**	**121.396**	**401.163**	**421.479**	**187.040**	**277.822**	**1.945.924**
Akumulirana amortizacija i ispravak vrijednosti								
Na dan 1.1. 2018.	**6.582**	**66.537**	**13.033**	**93.041**	**133.422**	**6.765**	**-**	**319.381**
Korekcija početnog stanja	-	260	-	-	-	-	-	**260**
Trošak za godinu	-	7.888	9.166	19.516	25.772	870	-	**63.211**
Smanjenje zbog prodaje ovisnih društava	-	-	-	**(168)**	-	-	-	**(168)**
Tečajne razlike	-	(322)	-	(415)	(12)	-	-	**(749)**
Ispravak vrijednosti	-	-	-	-	-	-	982	**982**
Prodaja i rashod	-		-	(305)	(178)	(8)	-	**(491)**
Na dan 31.12. 2018.	**6.582**	**74.362**	**22.198**	**111.669**	**159.004**	**7.627**	**982**	**382.425**
Neto knjigovodstvena vrijednost								
Na dan 31.12.2018.	**22.576**	**433.501**	**99.198**	**289.494**	**262.475**	**179.413**	**276.840**	**1.563.499**

Zemljišta, građevinski objekti te oprema Grupe s knjigovodstvenom vrijednošću u iznosu od 551.813 tisuća kuna (31. prosinca 2017.: 485.696 tisuća kuna) dane su kao zalog za posudbe Grupe.

BILJEŠKA 14 – NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Oprema u financijskom najmu gdje je Grupa najmoprimac ima knjigovodstvenu vrijednost kako slijedi:

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Trošak opreme pod financijskim najmom	10.806	9.396
Akumulirana amortizacija	(939)	(921)
Neto knjigovodstvena vrijednost	**9.867**	**8.475**

Tijekom 2018. godine DIV GRUPA d.o.o. je pregledala procijenjeni vijek upotrebe građevinskih objekata i strojeva i opreme i napravilo usklade prema novim procjenama novog životnog vijeka što je rezultiralo manjim troškom amortizacije u 2018. godini u iznosu od 15.894 tisuća kuna.

BILJEŠKA 15 – ULAGANJA U NEKRETNINE

(u tisućama kuna)	Ulaganje u nekretnine
Nabavna vrijednost	
Na dan 1.1.2017.	**5.463**
Uvećanje vrijednosti	140
Na dan 31.12.2017.	**5.603**
Na dan 1.1.2018.	**5.603**
Nabavke	-
Na dan 31.12.2018.	**5.603**
Akumulirana amortizacija	
Na dan 1.1.2017.	**991**
Trošak za godinu	166
Na dan 31.12.2017.	**1.157**
Na dan 1.1.2018.	**1.157**
Trošak za godinu	171
Na dan 31.12.2018.	**1.328**
Neto knjigovodstvena vrijednost	
Na dan 1.1.2018.	**4.447**
Na dan 31.12.2018.	**4.276**

Fer vrijednost ulaganja u nekretnine na dan 31. prosinca 2018. godine je iznosila 4.276 tisuće kuna.

BILJEŠKA 16 – OSTALA ULAGANJA

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Financijska imovina za prodaju	394	380
Dani depoziti	6	1.643
Ostala ulaganja	4	41
	404	**2.064**

Kretanje dugotrajnih ulaganja prikazano je u tablici ispod

	Financijska imovina raspoloživa za prodaju
	(u tisućama kuna)
1.siječnja 2018.	380
Promjena fer vrijednosti	46
Vrijednosno usklađenje	(32)
31. prosinca 2018.	**394**

BILJEŠKA 17 – ULAGANJA U ZAJEDNIČKE POTHVATE

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Na početku godine	14.655	11.973
Dodatna ulaganja	692	2.521
Udio u dobiti/(gubitku)	(133)	161
Na kraju godine	**15.214**	**14.655**

Financijske informacije ulaganja u zajedničke pothvate se sažeto mogu prikazati kako slijedi:

	1. siječnja 2018.	Ulaganja	Udio u (gubitku)/dobiti	31. prosinca 2018.
(u tisućama kuna)				
Kamen-Dent d.o.o.	14.384	692	(80)	14.996
Marine and energy solutions DIV d.o.o.	271	-	(53)	218
	14.655	**692**	**(133)**	**15.214**

Pregled financijskih podataka pridruženih društava - 100 %:

	Imovina	Obveze	Prihodi	Neto dobit/ (gubitak)
(u tisućama kuna)				
Kamen-Dent d.o.o.	17.001	(143)	5	(161)
Marine and energy solutions DIV d.o.o.	1.360	(1.333)	4.877	(106)
	18.361	**(1.476)**	**4.882**	**(267)**

BILJEŠKA 18 – DUGOTRAJNA POTRAŽIVANJA

	31. prosinca. 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Dugotrajna potraživanja za kredite zaposlenima	5.394	7.648
Dugotrajna ostala potraživanja	1.591	4.555
	6.985	**12.203**

BILJEŠKA 19 – ZALIHE

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Sirovine i materijal	166.396	175.014
Trgovačka roba	96.117	122.426
Gotovi proizvodi	105.509	102.484
Proizvodnja u tijeku	18.558	29.477
Predujmovi za zalihe	32.642	39.473
	419.221	**468.873**

Na dan 31. prosinca 2018. godine zalihe u iznosu od 74.855 tisuća kuna (31. prosinca 2017.: 191.705 tisuća kuna) dane su kao zalog za kredite Grupe.

BILJEŠKA 20 – POTRAŽIVANJA OD KUPACA I OSTALA POTRAŽIVANJA

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Potraživanja od kupaca	112.135	104.567
Umanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca	(26.394)	(23.411)
Potraživanja od kupaca - neto	**85.741**	**81.156**
Potraživanja za dane predujmove	22.791	202.979
Potraživanja od države za potpore i subvencije	25.148	27.849
Potraživanja stečena cesijom i asignacijom	1.804	9.919
Potraživanja za kredite zaposlenima	1.967	2.671
Dani zajmovi, depoziti i slično	1.228	1.028
Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	14.905	-
Ostala potraživanja	22.118	15.948
Umanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja sukladno MSFI-ju 9	(891)	-
Umanjenje vrijednosti danih zajmova sukladno MSFI-ju 9	(217)	-
	174.594	**341.550**

Kretanje u umanjenju vrijednosti potraživanja od kupaca bilo je kako slijedi:

(u tisućama kuna)	2018.	2017.
Stanje 1. siječnja	**23.411**	**23.207**
Povećanje	3.281	1.064
Očekivani kreditni gubici (MSFI 9) – prva primjena	891	-
Povećanje očekivanih kreditnih gubitaka (MSFI 9)	217	-
Naplaćena prethodno otpisana potraživanja	(35)	-
Isknjiženo	(263)	(860)
Stanje 31. prosinca	**27.502**	**23.411**

Troškovi od umanjenja vrijednosti potraživanja od kupaca prikazani su unutar stavke Vrijednosno usklađenje kratkotrajne imovine.

BILJEŠKA 20a – POTRAŽIVANJA OD KUPACA ZA UGOVORE O IZGRADNJI

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Nedospjela naplata prihoda	971.818	426.086
	971.818	**426.086**

Nedospjela naplata prihoda uključuje iznos od 971.818 tisuća kuna koji se odnosi se na potraživanja od kupaca za ugovore o izgradnji (bilješka „Ugovori o izgradnji").

BILJEŠKA 21 – NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Novac u banci	26.750	21.573
Novac u blagajni	547	561
	27.297	**22.134**

Novac u bankama uključuje i novčana sredstva u iznosu od 3.999 tisuća kuna (31. prosinca 2017.: 4.902 tisuća kuna) s kojima Grupa ne može raspolagati jer su na posebnom računu vezano za sudski spor.

BILJEŠKA 22 – GLAVNICA

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Temeljni (upisani) kapital	245.737	245.737
Revalorizacijske rezerve	313.022	340.594
Ostale rezerve	43.587	37.972
Zadržana dobit	1.022.084	900.941
Dobit tekuće godine	75.124	102.724
Nevladajući udjel	8.643	8.378
	1.708.197	**1.636.346**

BILJEŠKA 23 – REZERVE I NEVLADAJUĆI UDJEL

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Zakonske rezerve	29.896	26.770
Rezerve iz preračuna tečaja	(2.321)	(205)
Ostale rezerve	16.012	11.406
Revalorizacijske rezerve	313.022	340.594
	356.609	**378.566**

Zakonske rezerve

Sukladno hrvatskim zakonima, zakonska rezerva formira se kao najmanje 5% dobiti za godinu do trenutka kad ukupni iznos rezerve ne dostigne 5% temeljnog kapitala Društva. Tijekom 2015. godine odlukom Glavne skupštine Društva u zakonske rezerve prebačeno je 1.500 tisuća kuna iz zadržane dobiti ovisnog društva. Zakonske rezerve nisu raspodjeljive.

Ostale rezerve

Ostale rezerve u iznosu od 11.989 tisuće kuna nastale su rasporedom dobiti iz prethodnog razdoblja određenih ovisnih društava ili temeljem korištenja olakšice temeljem reinvestiranja dobiti u prethodnoj godini, a u skladu s odlukom Skupštine. Preostale rezerve se odnose na kapitalne pričuve ovisnog Društva i rezervu za fer vrijednost.

Nevladajući udjel

Naziv	Sjedište	Nekontrolirajući interes (%)	Nekontrolirajući interes
MIN DIV	Srbija	13,55%	3.555
BRODOSPLIT d.d.	Hrvatska	0,17%	5.088
			8.643

BILJEŠKA 24 – OBVEZE PREMA BANKAMA I DRUGIM FINANCIJSKIM INSTITUCIJAMA

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Dugoročne obveze prema bankama i dr. financijskim institucijama		
Dugoročni bankovni krediti	283.525	271.833
Tekuće dospijeće bankovnih kredita	(45.863)	(20.866)
Financijski najam	5.365	5.733
Tekuće dospijeće financijskog najma	(2.000)	(1.687)
	241.027	**255.013**
Kratkoročne obveze prema bankama i dr. financijskim institucijama		
Kratkoročni krediti kod banaka	264.029	328.038
Tekuće dospijeće dugoročnih kredita	45.863	20.866
Kratkoročne obveze za financijski najam	2.000	1.687
Obveze za faktoring	-	5.570
Ukupno kratkoročne obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	**311.892**	**356.161**
Ukupno obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	**552.919**	**611.173**

Dospijeća obveza za kredite na datum izvještavanja su kako slijedi:

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Dospijeće u roku 1 godine	309.892	348.904
Dospijeće u roku 1-2 godine	45.863	166.721
Dospijeće u roku 2-5 godina	138.926	69.219
Dospijeće u roku preko 5 godina	52.873	15.027
	547.554	**599.871**

BILJEŠKA 24 – OBVEZE PREMA BANKAMA I DRUGIM FINANCIJSKIM INSTITUCIJAMA (*NASTAVAK*)

Dospiješa obveza za financijske najmove na datum izvještavanja su kako slijedi:

	2018.		
	(u tisućama kuna)		
	Glavnica	Kamata	Ukupno
Unutar godine dana	2.000	219	2.219
Od 1 - 2 godine	1.764	118	1.882
Od 2 - 5 godina	1.601	74	1.675
	5.365	**411**	**5.776**

	2017.		
	(u tisućama kuna)		
	Glavnica	Kamata	Ukupno
Unutar godine dana	1.687	258	1.945
Od 1 - 2 godine	1.740	168	1.908
Od 2 - 5 godina	2.306	103	2.409
	5.733	**529**	**6.262**

Knjigovodstveni iznos posudbi po kreditima Grupe denominiran je u sljedećim valutama:

	31. prosinca 2018.	**31. prosinca 2017.**
	(u tisućama kuna)	
Kune	90.277	20.000
EUR	297.648	579.871
	387.925	**599.871**

Na dan 31. prosinca 2018. godine, Grupa ima kratkoročni limit kod komercijalne banke vezano za garancije, prekoračenja po računima i akreditive u iznosu od 89.085 tisuća kuna (*2017.: 26.298 tisuća kuna*) od čega je na 31. prosinca 2018. neiskorišteno približno 8.106 tisuću kuna (*2017.: 10.091 tisuća kuna*).

Krediti banaka

Krediti banaka u iznosu od 204.929 tisuća kuna nose fiksnu kamatnu stopu u iznosu od 3,5% na godišnjoj razini, 96.837 tisuća kuna nose fiksnu kamatnu stopu u iznosu od 4% na godišnjoj razini i 244.780 tisuća kuna nosi varijabilni kamatnu stopu od 5% uz 3m EURIBOR *(2017.: 236.559 tisuća kuna)*.

Krediti banaka u iznosu od 301.766 tisuće kuna nose fiksnu kamatnu stopu *(2017.: 363.353 tisuća kuna)*. Fiksne kamatne stope na kredite banaka kretale su se u rasponu od 3,5% do 4% na godišnjoj razini *(2017.: od 2% do 5,5%)*.

Financijski najmovi

Financijski najmovi odnose se najvećim dijelom na najam vozila.

Sredstva osiguranja

Primljeni krediti od banaka osigurani su založnim pravima na zemljištima, zgradama, opremi i postrojenjima Grupe kao što je objašnjeno u Bilješci 14.

BILJEŠKA 25 – REZERVIRANJA

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Dugoročna rezerviranja		
Sudski sporovi	16.881	15.029
Ostale rezervacije	658	25
	17.539	**15.054**
Kratkoročna rezerviranja		
Popravci u garantnom periodu	412	293
Otpremnine	8.956	12.351
	9.368	**12.644**
Ukupno rezerviranja	**26.908**	**27.698**

Kretanje rezerviranja tijekom 2018. godine je prikazano u tablici ispod:

	Stanje na 1. siječnja 2018.	Priznato u računu dobiti i gubitaka	Iskorišteno	Stanje na 31. prosinca 2018.
		(u tisućama kuna)		
Sudski sporovi	15.030	4.664	(2.813)	16.881
Otpremnine	3.050	6.524	(618)	8.956
Popravci u garantnom periodu	318	94		412
Ostale rezervacije	2.069	659	(2.069)	658
	20.467	**11.941**	**(5.500)**	**26.908**

BILJEŠKA 25a – DUGOROČNE OBVEZE

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Primljeni predujmovi za brodove	424.853	-
Obveze za poreze i doprinose	9.599	-
Ostale obveze	5.463	-
	439.915	**-**

BILJEŠKA 26 – OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I OSTALE OBVEZE

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Obveze prema dobavljačima	227.146	193.356
Ostale obveze	144.780	282.782
	371.926	**476.138**

BILJEŠKA 26 – OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I OSTALE OBVEZE (*NASTAVAK*)

Ostale obveze:

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Obveze za predujmove	28.478	176.422
Obveze za poreze, doprinose i slično	62.458	40.210
Obveze prema zaposlenicima	18.634	18.617
Obveze za koncesijsku naknadu	326	13.145
Obveze za zajmove od vlasnika	43	12.503
Obveze za zajmove	25.320	-
Ostale kratkoročne obveze	9.521	21.885
	144.780	**282.782**

Ročna struktura zajmova vlasnicima je kako slijedi:

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Dospijeće u roku 1 godine	43	-
Dospijeće u roku 1-2 godine	-	12.503
	43	**12.503**

BILJEŠKA 27 – ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Obračunati troškovi	6.840	33.430
Unaprijed naplaćeni prihodi	-	1.491
Obračunate zatezne kamate	-	800
Prihod budućeg razdoblja (državne potpore)	10.875	-
	17.715	**35.721**

BILJEŠKA 28 – UGOVORI O IZGRADNJI

(u tisućama kuna)	**2018.**	**2017.**
Troškovi ugovora nastali do datuma izvještavanja	1.419.516	732.349
Priznati (gubici)/dobici do datuma izvještavanja	49.149	80.126
Umanjeno za: fakturiranje u toku i primljene predujmove	(498.367)	(531.345)
Potraživanja od naručitelja za ugovoreni posao	**970.298**	**281.129**
Reklasificirano u nedospjelu naplatu prihoda	971.818	426.086
Reklasificirano u primljene predujmove od dobavljača i unaprijed plaćene prihode	(1.520)	(144.957)

BILJEŠKA 29 - UPRAVLJANJE RIZICIMA

Grupa je kroz svoje poslovanje izložena sljedećim rizicima:

Upravljanje rizikom kapitala

Grupa upravlja svojim kapitalom na način da osigura kontinuitet poslovanja, uz maksimiziranje povrata dioničarima kroz optimizaciju salda dugovanja i kapitala.

Struktura kapitala Grupe sastoji se od dugovanja, koje uključuje kredite i zajmove primljene od financijskih institucija, novca i novčanih ekvivalenata te vlasničke glavnice koja uključuje upisani kapital i preneseni gubitak.

Odnos neto duga i kapitala (Gearing ratio) na izvještajni dan bio je kako slijedi:

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Dug (dugoročni i kratkoročni krediti)	546.547	599.871
Novac i novčani ekvivalenti	(27.297)	(22.134)
Neto dug	**519.250**	**577.737**
Glavnica	1.708.200	1.296.720
Omjer duga i glavnice	30%	45%

Dug je definiran kao obveza za dugoročne i kratkoročne kredite primljene od financijskih institucija. Glavnica uključuje sav kapital i sve rezerve.

Grupa je izložena međunarodnom tržištu i u značajnom dijelu se financira putem kredita denominiranih u EUR. Kao rezultat toga, Grupa je podložna utjecaju promjene tržišnih cijena te utjecaju tečajnih razlika i promjene kamatnih stopa. Grupa značajan iznos prihoda ostvaruje kroz izvoz robe u inozemstvo pa tako stvoreni priljevi u stranim valutama služe kao prirodni hedging koji pokriva devizne odljeve za nabavku repromaterijala i otplatu kredita denominiranih u stranim valutama. Nadalje, prosječno vrijeme od datuma narudžbe do isporuke robe iznosi 10 dana tako da nema značajnog rizika promjene cijene proizvodnje u odnosu na prodajnu cijenu. Grupa u prosjeku izvrši 100 isporuka dnevno koje su disperzirane na kupce u svim granama industrije pa je stoga tržišni rizik minimalan. Vezano za promjene cijene repromaterijala, tržište promptno reagira na promjene cijena repromaterijala te je zbog ujednačenog i konstantnog zaprimanja narudžbi od strane kupaca taj rizik minimaliziran. Sa strateškim dobavljačima repromaterijala su ostvareni komercijalni uvjeti koji omogućuju Grupi odgodu plaćanja do 180 dana. Obzirom da cijena repromaterijala ima sezonski karakter, razdoblja s nižom cijenom koriste se za optimiziranje troškova nabave.

BILJEŠKA 29 - UPRAVLJANJE RIZICIMA (*NASTAVAK*)

Upravljanje financijskim rizikom

Grupa je u najznačajnijem dijelu izložena međunarodnom tržištu, odnosno Grupa je podložna utjecaju promjena cijena glavnih sirovina i materijala na svjetskom tržištu koje ovise o kretanju tečaja stranih valuta te je izložena utjecaju tečajnih razlika.

Financijski rizici uključuju tržišni rizik (uključujući valutni rizik i rizik cijena), kreditni rizik, rizik likvidnosti, i rizik novčanog tijeka kamata.

Kategorije financijskih instrumenata koji se vrednuju po trošku su kako slijedi:

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Financijska imovina po amortiziranom trošku		
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	1.147.011	768.921
Dani zajmovi	1.228	10.918
Novac i novčani ekvivalenti	27.297	22.134
	1.175.536	**801.973**
Financijske obveze po amortiziranom trošku		
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	811.841	468.954
Obveze po financijskom najmu	5.365	5.733
Obveze za faktoring	-	5.570
Obveze po kreditima	546.547	599.871
	1.363.753	**1.080.128**

Kreditni rizik

Kreditni rizik odnosi se na rizik neispunjenja ugovornih obveza drugih ugovornih strana koji će proizvesti financijski gubitak Grupe. Grupa je usvojila politiku prema kojoj posluje samo sa kreditno sposobnim ugovornim stranama, kreditnim rizikom upravlja i putem osiguranja potraživanja. Izloženost Grupe i kreditni položaj drugih ugovornih strana su neprekidno praćeni, a ukupni iznos zaključenih transakcija je raspodijeljen između odobrenih ugovornih strana.

Ugovaranje izgradnje broda s kupcima nepoznatog ili prema procjeni Grupe nedovoljnog boniteta uvjetuje se izdavanjem tzv. payment guarantees od prvoklasnih banaka. Politika Grupe je da se dobavljačima isplaćuju avansne uplate značajnijih iznosa samo nakon izdavanja avansnih garancija.

Potraživanja od kupaca odnose se na manji broj kupaca, raspoređenih na različita zemljopisna područja. Kontinuirano vrednovanje potraživanja provodi se na temelju financijskog položaja kupaca i, kada je potrebno, pribavljeno je osiguranje potraživanja garancijom ili nekim drugim financijskim instrumentom osiguranja plaćanja.

Kreditni rizik likvidnih sredstava i derivativnih financijskih instrumenata je ograničen jer druge ugovorne strane predstavljaju banke sa visokim kreditnim rejtinzima koji su određeni od međunarodnih agencija za određivanje kreditnih rizika.

Kamatni rizik

Zaduženja na koja se obračunavaju kamate ugovorena su uz fiksnu i promjenjivu kamatu stopu. Rizikom se upravlja održavanjem prikladne kombinacije između fiksne i promjenjive kamatne stope na posudbe. Grupa u ovom trenutku nije zaštićena od ovih rizika, budući da se vrijednosti EURIBOR-a već nekoliko godina nalaze na povijesno niskim razinama. Za naredno razdoblje planira se razmotriti opcija hedginga.

BILJEŠKA 29 - UPRAVLJANJE RIZICIMA (*NASTAVAK*)

Upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Valutni rizik

Obzirom na postojeću valutnu strukturu imovine i njenih izvora kao i valutnu strukturu budućih ekonomskih tijekova, utvrđena je značajna izloženost Grupe riziku od promjene intervalutarnih odnosa. Kako bi se ovaj rizik umanjio Grupa nastoji postići što bolju valutnu usklađenost priljeva i odljeva te prodajne cijene novogradnji i spojnih elemenata ugovara u koktelu valuta (USD i EUR). Naime, kako je najveći dio deviznih troškova izražen u EUR na ovaj način se umanjuju troškovi konverzije i negativne tečajne razlike uzrokovane promjenom tečajeva valuta prilikom podmirenja obveza. Grupa kontinuirano prati kretanje tečajeva valuta i valutnu strukturu planiranih odljeva sredstava te se prema istoj ugovara i valuta korištenja kreditnih sredstava.

Grupa je izložena tečajnom riziku kod ugovorom definirane cijene sirovina vezane uz stranu valutu. Valute koja podliježu rizicima su prvenstveno EUR i USD. Grupa preko 50% prihoda ostvaruje kroz izvoz robe u inozemstvo pa tako stvoreni priljevi u stranim valutama služe kao prirodni hedging koji u potpunosti pokriva devizne odljeve za nabavku repromaterijala i otplatu kredita denominiranih u stranim valutama. Grupa u ovom trenutku ne koristi financijske instrumente (forward transakcije, FX opcije, valutne swapove i slično) koji su danas dostupni bilo na domaćem ili svjetskom financijskom tržištu, a čija bi cijena bila uključena u ukupne troškove proizvoda. Grupa u budućnosti planira uvesti aktivnije i kvalitetnije politike eliminiranja tečajnih rizika koristeći već navedene financijske instrumente.

U idućoj tablici su prikazani knjigovodstveni iznosi monetarne imovine i monetarnih obveza Grupe u stranoj valuti na izvještajni datum.

	Obveze		Imovina	
	31. prosinca 2018.	**31. prosinca 2017.**	**31. prosinca 2018.**	**31. prosinca 2017.**
	(u tisućama kuna)		*(u tisućama kuna)*	
EUR	867.229	784.835	76.159	155.443
USD	5.926	29.814	4.283	18.084
NOK	6.069	-	-	-
GBP	339	-	295	-
PLN	-	-	696	-
SEK	-	-	-	-
Ostale valute	163	-	73	-
	879.726	**814.650**	**81.506**	**173.527**

Kao što je prethodno objašnjeno, Grupa je uglavnom izložena valutnom riziku promjene tečaja kune u odnosu na euro i američki dolar, zbog činjenice da se većina transakcija sa stranim kupcima denominira u euru i američkom dolaru no ovaj rizik je smanjen nabavkom od dobavljača u istim valutama.

U sljedećoj tablici analizirana je osjetljivost Grupe na povećanje tečaja kune od 1% u odnosu na euro i 1% u odnosu na američki dolar kao procjenu realno mogućeg povećanja tečaja navedenih valuta. Analiza osjetljivosti uključuje samo otvorene novčane stavke u stranoj valuti i njihovo preračunavanje na kraju razdoblja temeljem postotne promjene valutnih tečajeva. Analiza osjetljivosti uključuje monetarnu imovinu i monetarne obveze u valuti. Negativan broj pokazuje smanjenje dobiti ako se hrvatska kuna u odnosu na predmetnu valutu promijenila za gore navedene postotke. U slučaju obrnuto proporcionalne promjene vrijednosti hrvatske kune u odnosu na predmetnu valutu, utjecaj na dobit bio bi jednak i suprotan.

	Utjecaj valute EUR	
	2018.	**2017.**
	(u tisućama kuna)	
Povećanje/(smanjenje) neto rezultata	(7.905)	(6.294)

	Utjecaj valute USD	
	2018.	**2017.**
	(u tisućama kuna)	
Povećanje/(smanjenje) neto rezultata	(1.643)	(117)

Grupa ne koristi instrumente zaštite od valutnog rizika.

BILJEŠKA 29 - UPRAVLJANJE RIZICIMA (*NASTAVAK*)

Upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Tržišni rizik

Grupa je u svom poslovanju izložena značajnom rastu cijena, ne samo crne metalurgije, već i cijena ostalih sirovina i materijala. Ugovaranjem tzv. zaštitne klauzule za crnu metalurgiju temeljem koje se priljev na isporuci broda uvećava za iznos prekoračenih troškova crne metalurgije u odnosu na procijenjene troškove iste prilikom ugovaranja gradnje broda, relativno je osiguralo Grupi neutraliziranje cjenovnog rizika.

Rizik likvidnosti

Grupa upravlja rizikom likvidnosti održavajući prikladne pričuve, bankovna sredstva i pričuve pozajmljenih sredstava, neprekidnim praćenjem predviđenih i stvarnih novčanih tokova te uspoređujući rokove dospijeća financijske imovine i obveza.

Terminska neusklađenost priljeva i odljeva sredstava premošćuje se korištenjem kreditnih sredstava te „posudbama" sredstava s projekta na projekat kako bi se minimalizirali financijski troškovi izgradnje pojedinih projekata.

Vezano za promjene cijene repromaterijala, tržište promptno reagira na promjene cijena repromaterijala te je zbog ujednačenog i konstantnog zaprimanja narudžbi od strane kupaca taj rizik minimalan. Sa strateškim dobavljačima repromaterijala su ostvareni komercijalni uvjeti koji omogućuju Društvu odgodu plaćanja do 180 dana. Obzirom da cijena repromaterijala ima sezonski karakter, razdoblja s nižom cijenom koriste se za optimiziranje troškova nabave.

Regulatorni rizik

Obzirom na pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji, Grupa je značajno izložena regulatornom riziku koji se u najvećem dijelu ostvaruje u promjenama u području zakonodavstva državnih potpora.

Fer vrijednost financijskih instrumenata

MSFI 7 zahtijeva objavljivanje mjerenja fer vrijednosti po razinama u skladu sa sljedećom hijerarhijom:

Kotirane cijene (nekorigirane) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obveze (razina 1).

Inputi koji ne predstavljaju kotirane cijene uključene u razinu 1, a radi se o vidljivim inputima za imovinu ili obvezu, bilo izravno (tj. kao cijene) ili neizravno (tj. izvedeni iz cijena) (razina 2).

Inputi za imovinu ili obvezu koji se ne temelje na vidljivim tržišnim podacima (tj. nevidljivi inputi) (razina 3).

(u tisućama kuna)	**Razina 1**	**Razina 2**	**Razina 3**	**Ukupno**
31. prosinca 2018.				
Financijska imovina raspoloživa za prodaju				
Kotirana društva	217	-	-	217
Nekotirana društva	-	177	-	177
Ukupno	**217**	**177**	**-**	**394**

(u tisućama kuna)	**Razina 1**	**Razina 2**	**Razina 3**	**Ukupno**
31. prosinca 2017.				
Financijska imovina raspoloživa za prodaju				
Kotirana društva	228	-	-	228
Nekotirana društva	-	152	-	152
Ukupno	**228**	**152**	**-**	**380**

BILJEŠKA 29 - UPRAVLJANJE RIZICIMA (*NASTAVAK*)

Upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Fer vrijednost financijskih instrumenata (nastavak)

Fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza se određuje kako slijedi:

- fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza kojima se trguje na aktivnim likvidnim tržištima, pod standardnim uvjetima, određuje se prema cijenama koje kotiraju na tržištu;
- fer vrijednost ostale financijske imovine i ostalih financijskih obveza određuje se u skladu s modelima za određivanje cijena, a na temelju analize diskontiranih novčanih tokova koristeći cijene iz poznatih transakcija na tržištu i cijene koje se nude za slične instrumente.

Financijski instrumenti koji se drže do dospijeća u normalnom poslovanju su knjiženi po trošku nabave ili neto iznosu smanjenom za otplaćeni dio. Fer vrijednost je određena kao iznos po kojem se financijski instrument može prodati trgovanjem između dobrovoljnih poznatih stranaka po tržišnim uvjetima, osim u slučaju prodaje pod prisilom ili radi likvidacije. Fer vrijednost financijskog instrumenta je ona koja je kotirana na tržištu vrijednosnica ili ona koja je dobivena korištenjem metode diskontiranog novčanog toka.

Na dan 31. prosinca 2018. iskazani iznosi novca, kratkoročnih depozita, potraživanja, kratkoročnih obveza, ukalkuliranih troškova, kratkoročnih pozajmica i ostalih financijskih instrumenata odgovaraju njihovoj tržišnoj vrijednosti, zbog kratkoročne prirode ove imovine i obveza i zbog toga što većina kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza nosi varijabilne kamatne stope.

Na izvještajne datume, knjigovodstvena vrijednost kredita banaka i ostalih kredita približna je njihovoj fer vrijednosti budući da većina tih zajmova nosi varijabilnu kamatnu stopu ili fiksnu kamatnu stopu koja je približna trenutnim tržišnim kamatnim stopama.

Upravljanje rizikom likvidnosti

Odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti snosi Uprava, koja postavlja odgovarajući okvir za upravljanje rizikom likvidnosti, s ciljem upravljanja kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim zahtjevima financiranja i likvidnosti. Grupa upravlja rizikom likvidnosti prateći neto kratkotrajnu poziciju i adresirajući očekivane tekuće deficite likvidnosti.

U 2018 godini izvršeno je refinanciranje postojećih kreditnih zaduženja DIV Grupe d.o.o. dugoročnim kreditom čime je rizik likvidnosti dodatno smanjen budući da su kratkoročna jednokratna dospijeća kredita pretvorena u amortizirajuću otplatu kroz 5 godina. Osim toga, ovim aranžmanom osiguran je dodatni iznos sredstava za CAPEX i obrtna sredstva. Također, osigurana je i financijska konstrukcija za izgradnju Nov 487, te su s bankama ispregovarani limiti za vanbilančne proizvode.

U svrhu poboljšanja likvidnosti te optimizacije vremena potrebnog od nabave repromaterijala do naplate od krajnjeg kupca Grupa je u 2018. godini u bilanci zatvorila kratkoročne kredite za poticanje izvoza te realizirala dugoročni kredit preko EBRD-a, a realiziran je i kratkoročni kredit za izgradnju Nov 483.

Za projekt Vrata Venecije osigurano je financiranje po faktoring principu, te su spomenute transakcije omogućile društvu osiguranje likvidnosti u cjelokupnom proizvodnom procesu, te uredno podmirenje tekućih obaveza. U 2017. godini obnovljene su police osiguranja ino i domaćih potraživanja što je dodatno utjecalo na redovitost priljeva od strane kupaca.

Veliki lager omogućuje Grupi brzu reakciju prema kupcu skraćujući rokove isporuke što ga stavlja u povoljnu poziciju u odnosu na konkurenciju, te isto tako omogućuje reakcije u trenucima manjka likvidnosti kao što su prodaja lagera po nešto nižim cijenama no još uvijek uz značajnu maržu. Nadalje, Grupa velike projekte ugovara uz povlačenje dijela sredstava avansno, kako bi omogućila početnu nesmetanu nabavu materijala.

BILJEŠKA 29 - UPRAVLJANJE RIZICIMA (*NASTAVAK*)

Upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Analiza rizika likvidnosti

Tablice u nastavku prikazuju ugovorna dospijeća financijskih obveza i financijske imovine Grupe iskazanih u konsolidiranom izvještaju o financijskom položaju na kraju svakog izvještajnog razdoblja. Tablice su izrađene na temelju nediskontiranih novčanih tokova do dospijeća te uključuju i novčane tokove po glavnici i kamatama.

Obveze

na dan 31. prosinca 2018.	Neto knjigovodstvena vrijednost	Ugovoreni novčani tokovi	Do godinu dana	1-2 godine	2-5 godine	Preko 5 godine
			(u tisućama kuna)			
Obveze koje ne nose kamatu						
Obveze prema dobavljačima	227.146	227.146	227.146	-	-	-
Ostale obveze	584.695	675.535	164.736	53.844	169.633	287.322
	811.841	**902.681**	**391.882**	**53.844**	**169.633**	**287.322**
Kamatonosne obveze						
Obveze po financijskom najmu	5.365	5.776	2.219	1.882	1.675	
Obveze po faktoringu	-	-	-	-	-	
Obveze po kreditima	546.547	582.635	322.206	54.066	152.374	53.989
	551.912	**588.411**	**324.425**	**55.948**	**154.049**	**53.989**
	1.363.753	**1.491.092**	**716.307**	**109.792**	**323.682**	**341.311**

na dan 31. prosinca 2017.	Neto knjigovodstvena vrijednost	Ugovoreni novčani tokovi	Do godinu dana	1-2 godine	2-5 godine	Preko 5 godine
			(u tisućama kuna)			
Obveze koje ne nose kamatu						
Obveze prema dobavljačima	193.356	193.356	193.356	-	-	-
Ostale obveze	282.782	282.782	282.782	-	-	-
	476.138	**476.138**	**476.138**	**-**	**-**	**-**
Kamatonosne obveze						
Obveze po financijskom najmu	5.733	6.262	1.945	1.908	2.409	-
Obveze po faktoringu	5.570	5.570	5.570	-	-	-
Obveze po kreditima	599.871	669.812	363.000	47.839	129.987	128.986
	611.174	**681.644**	**370.515**	**49.747**	**132.369**	**128.986**
	1.087.312	**1.157.782**	**846.653**	**49.747**	**132.369**	**128.986**

BILJEŠKA 29 - UPRAVLJANJE RIZICIMA (*NASTAVAK*)

Upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Analiza rizika likvidnosti (nastavak)

Imovina

na dan 31. prosinca 2018.	Neto knjigovodstve na vrijednost	Ugovoreni novčani tokovi	Do godinu dana	1-2 godine	2-5 godine	Preko 5 godine
			(u tisućama kuna)			
Imovina koja ne nosi kamatu						
Potraživanja stečena cesijom i asignacijom	3.389	3.389	3.389	-	-	-
Potraživanja od kupaca	114.739	114.739	114.739	-	-	-
Ostala potraživanja	1.028.883	1.028.883	1.028.883	-	-	-
	1.147.011	**1.147.011**	**1.147.011**	**-**	**-**	**-**
Kamatonosna imovina						
Dani zajmovi i depoziti	1.228	1.228	1.228	-	-	-
Novac i novčani ekvivalenti	27.297	27.297	27.297	-	-	-
	28.525	**28.525**	**28.525**	**-**	**-**	**-**
	1.175.536	**1.175.536**	**1.175.536**	**-**	**-**	**-**

na dan 31. prosinca 2017.	Neto knjigovodstve na vrijednost	Ugovoreni novčani tokovi	Do godinu dana	1-2 godine	2-5 godine	Preko 5 godine
			(u tisućama kuna)			
Imovina koja ne nosi kamatu						
Potraživanja stečena cesijom i asignacijom	9.919	9.919	9.919	-	-	-
Potraživanja od kupaca	81.156	81.156	81.156	-	-	-
Ostala potraživanja	677.846	677.846	673.291	4.555	-	-
	768.921	**768.921**	**764.366**	**4.555**	**-**	**-**
Kamatonosna imovina						
Dani zajmovi i depoziti	10.918	10.918	3.270	7.648	-	-
Novac i novčani ekvivalenti	22.134	22.134	22.134	-	-	-
	33.052	**33.052**	**25.404**	**7.648**	**-**	**-**
	801.973	**801.973**	**789.770**	**12.203**	**-**	**-**

Grupa je izložena kamatnom riziku budući da se zadužuje po fiksnim, ali i po promjenjivim kamatnim stopama. Varijabilne kamatne stope koje su na datum izvještavanja bile primjenjive na relevantni dio zaduženja Grupe bazirane su na sljedećem:

	2018.	**2017.**
	(u tisućama kuna)	
Krediti banaka bazirani na EURIBOR-u	244.780	236.518
Financijski najmovi bazirani na EURIBOR-u	-	41
	244.780	**236.559**

BILJEŠKA 29 - UPRAVLJANJE RIZICIMA (*NASTAVAK*)

Upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Analiza osjetljivosti na kamatni rizik

Analiza osjetljivosti u nastavku temeljena je na izloženosti riziku promjene kamatnih stopa na datum izvještavanja. Za promjenjive kamatne stope, analiza je pripremljena na način da je izračunat učinak razumno mogućeg povećanja kamatnih stopa kod zaduženja s varijabilnim kamatnim stopama na očekivane ugovorne novčane tokove takvih zaduženja u odnosu na one koji su izračunati primjenom kamatne stope primjenjive na kraju trenutnog razdoblja izvještavanja. Pri internom izvještavanju kamatnog rizika ključnom rukovodstvu, koristi se povećanje/smanjenje od 50 baznih poena što predstavlja realno moguću promjenu kamatnih stopa prema procjeni Uprave.

Procijenjeni učinak realno moguće promjene kamatnih stopa na rezultat Grupe prije poreza za izvještajna razdoblja je kako slijedi:

	Povećanje / Smanjenje varijabilne kamatne stope	**Efekt na promjenu dobit prije oporezivanja u tisućama HRK**
2018. godina	+/-0,5	+/-2.877
HRK		
2017. godina		
HRK	+/-0,5	+/-1.183

Većina zaduženja na koja se obračunavaju kamate ugovorena su uz fiksnu i promjenjivu kamatu stopu. Rizikom se upravlja održavanjem prikladne kombinacije između fiksne i promjenjive kamatne stope na posudbe. Grupa u ovom trenutku nije zaštićeno od ovih rizika.

BILJEŠKA 30 – OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKA ULAGANJA

U nastavku je pregled ovisnih društava, pridruženih društava i zajedničkih ulaganja:

Naziv ovisnog društva	Zemlja	Vlasnički udjel u %	Glavna djelatnost
Brodograđevna industrija Split dioničko društvo	Hrvatska	99,76	Brodogradnja
Brodosplit - Plovidba d.o.o.	Hrvatska	99,76	Pomorski i obalni prijevoz robe
Brodosplit - Brodogradilište specijalnih objekata d.o.o.	Hrvatska	99,76	Gradnja brodova i plutajućih objekata
Brodosplit - Tvornica dizel motora d.o.o.	Hrvatska	99,76	Proizvodnja motora i turbina, osim motora za zrakoplove i motorna vozila
Brodosplit - Trgovina d.o.o.	Hrvatska	99,76	Trgovina na veliko ostalim strojevima i opremom
Brodosplit - Zaštita brodskog trupa od korozije d.o.o.	Hrvatska	99,76	Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova
Brodosplit - Transportna sredstva d.o.o.	Hrvatska	99,76	Iznajmljivanje i davanje u zakup strojeva, opreme i materijalnih dobara
Brodosplit - Čelik d.o.o.	Hrvatska	99,76	Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova
Brodosplit - Opremanje plovnih objekata d.o.o.	Hrvatska	99,76	Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova
Brodosplit - Trup d.o.o.	Hrvatska	99,76	Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova
Brodosplit - Stroj d.o.o.	Hrvatska	99,76	Strojna obrada metala
Brodosplit - Montaža d.o.o.	Hrvatska	99,76	Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova
Brodosplit - Boja d.o.o.	Hrvatska	99,76	Popravak i održavanje brodova i čamaca
Brodosplit - Blok d.o.o.	Hrvatska	99,76	Gradnja brodova i plutajućih objekata
Brodosplit - Računovodstvo i financije d.o.o.	Hrvatska	99,93	Računovodstvene, knjigovodstvene i revizijske djelatnosti porezno savjetovanje
Brodosplit - Informatika d.o.o.	Hrvatska	99,93	Upravljanje računalnom opremom i sustavom
Brodosplit - Laboratorij d.o.o.	Hrvatska	99,93	Tehničko ispitivanje i analiza
Brodosplit - Atest d.o.o.	Hrvatska	99,93	Usluge zaštite uz pomoć sigurnosnih sustava
Brodosplit - Ljudski resursi d.o.o.	Hrvatska	99,93	Ostalo ustupanje ljudskih resursa
Brodosplit - Plovne dizalice d.o.o.	Hrvatska	99,93	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovnih prijevoznih sredstava
Brodosplit - Privremena energetika d.o.o.	Hrvatska	99,93	Proizvodnja električne energije
Brodosplit - Čišćenje d.o.o.	Hrvatska	99,93	Ostale djelatnosti čišćenja
Brodosplit - Optimizacija i ekologija d.o.o.	Hrvatska	99,93	Djelatnosti sanacije okoliša te ostale djelatnosti gospodarenja otpadom
Brodosplit - Alatnica d.o.o.	Hrvatska	99,93	Strojna obrada metala
Brodosplit - Održavanje d.o.o.	Hrvatska	99,93	Popravak strojeva
Brodosplit - Skela d.o.o.	Hrvatska	99,93	Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova
Brodosplit - Cjevarska izrada d.o.o.	Hrvatska	99,93	Lijevanje željeza
Brodosplit - Bravarija i limarija d.o.o.	Hrvatska	99,93	Popravak proizvoda od metala
Brodosplit - Automatizacija d.o.o.	Hrvatska	99,93	Upravljanje računalnom opremom i sustavom
Div Cruises d.o.o.	Hrvatska	99,93	Djelatnost putničkih agencija
Brodosplit - Izvor energije vjetroparkova d.o.o.	Hrvatska	99,93	Iznajmljivanje i davanje u zakup ostalih strojeva, opreme i materijalnih dobara
Brodosplit - Produkt plinske elektrane d.o.o.	Hrvatska	99,93	Iznajmljivanje i davanje u zakup ostalih strojeva, opreme i materijalnih dobara
Brodosplit - Vjetrostupovi d.o.o.	Hrvatska	99,93	Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova
Brodosplit - Klimatizacija i ventilacija d.o.o.	Hrvatska	99,93	Instalacija vodovoda, kanalizacije i plina i instalacija za grijanje i klimatizaciju
Brodosplit - Brodska i ostala oprema d.o.o.	Hrvatska	99,93	Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova
Brodosplit - Metalne konstrukcije d.o.o.	Hrvatska	99,93	Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova
Brodosplit - Namještaj po mjeri d.o.o.	Hrvatska	99,93	Ugradnja stolarije
Brodosplit - Interijer i završni radovi d.o.o.	Hrvatska	99,93	Ugradnja stolarije
Brodosplit - Strojna obrada d.o.o.	Hrvatska	99,93	Strojna obrada metala
Brodosplit - Ljevaonica d.o.o.	Hrvatska	99,93	Lijevanje željeza
Brodosplit - Istraživanje i razvoj d.o.o.	Hrvatska	99,93	Istraživanje i eksperimentalni razvoj u prirodnim, tehničkim i tehnološkim
Brodosplit - Korporativna zaštita d.o.o.	Hrvatska	99,93	Djelatnosti privatne zaštite
Brodosplit - Gradnja d.o.o.	Hrvatska	99,93	Gradnja stambenih i nestambenih zgrada
Brodosplit - Otpremništvo d.o.o.	Hrvatska	99,93	Ostale prateće djelatnosti u prijevozu
Brodosplit - Najam Vozila d.o.o.	Hrvatska	99,93	Iznajmljivanje i davanje u najam automobila i motornih vozila lake kategorije
Brodosplit - Oblaganje d.o.o.	Hrvatska	99,93	Gradnja brodova i plutajućih objekata
Brodosplit - Servis brodova d.o.o.	Hrvatska	99,93	Popravak i održavanje brodova i čamaca
DIV Betonski pragovi d.o.o., Svrljig	Srbija	100	Proizvodnja betonskih pragova
DIV Brodogradnja d.o.o.	Hrvatska	100	Proizvodnjih metalnih konstrukcija
DIV d.o.o., Sarajevo	BiH	100	Proizvodnjih metalnih konstrukcija
Kamen-Dent d.o.o.	BiH	50	Vjetroelektrana
MARINE AND ENERGY SOLUTIONS DIV d.o.o.	Hrvatska	50	Projektiranje brodova
MARINE CONSULTING d.o.o.	Hrvatska	50	Projektiranje brodova
MIN-DIV Svrljig d.o.o., Svrljig	Srbija	86,45	Proizvodnja kolosječnog pribora za željeznice
Shangai Vida	Kina	100	Posredovanje u nabavi
TVIK-DIV d.o.o. Valjevo	Srbija	100	Kovanje, tokarenje i trogovina
DIV Cruises, INC	SAD	100	Djelatnost putničkih agencija
Div Učilište d.o.o.	Hrvatska	100	Ostalo obrazovanje i poučavanje

Preko ovisnog društva Brodosplit - Plovidba d.o.o., Društvo upravlja i sljedećim društvima: BS STAR SHIPPING Inc, BURIN WIND CRUISE SHIPPING Inc, GARBIN WIND CRUISE SHIPPING Inc, LEVANT WIND CRUISE SHIPPING Inc, MAESTRAL WIND CRUISE SHIPPING Inc, PULENAT WIND CRUISE SHIPPING Inc, GREEN4SEA SHIPPING 1 Inc, GREEN4SEA SHIPPING 2 Inc, GREEN4SEA SHIPPING 3 Inc, GREEN4SEA SHIPPING 4 Inc, DREAM ONE SHIPPING Inc, RIVER CRUISE SHIPPING, POLAR EXPEDITIONS B.V. Nizozemska, POLAR EXPEDITIONS Inc Marshall Islands, POLAR EXPLORER Inc, XB AHTS COMPANION SHIPPING Inc, XB AHTS GUARDIAN SHIPPING Inc, XB AHTS HERO SHIPPING Inc i XB AHTS SUPPORTER SHIPPING Inc. Preko ovisnog društva Brodosplit d.d., Društvo upravlja i društvom Brodosplit Italia.

BILJEŠKA 30 – OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKA ULAGANJA (*NASTAVAK*)

Društvo Brodosplit - Holding d.o.o je datumom 1. rujan 2017. godine pripojeno društvu Brodosplit d.d. Na datum pripajanja društvo Brodosplit d.d. je preuzelo 50% udjela i upravljačkih prava u društvu Kamen Dent, Bosna i Hercegovina i 100% udjela i upravljačka prava u društvu Brodosplit Italia s.r.l., Italija od pripojenog društva Brodosplit Holding d.o.o.

Tijekom 2017. došlo je do pripajanja ovisnih društava u kojima je Brodosplit d.d., imao 100% udjela:

- Brodosplit - Armature d.o.o., datum pripajanja: 28.12.2017.g.
- Brodosplit - Dizalice d.o.o., datum pripajanja: 29.12.2017.g.
- Brodosplit - Metalna oprema i konstrukcije d.o.o, datum pripajanja: 29.12.2017.g.
- Brodosplit - Nemetalna oprema d.o.o, datum pripajanja: 28.12.2017.g.
- Brodosplit - Antikorozivna zaštita d.o.o., datum pripajanja: 29.12.2017.g.
- Brodosplit - Holding d.o.o., datum pripajanja: 01.09.2017.g.
- Brodosplit - Izolacija d.o.o., datum pripajanja: 29.12.2017.g.

Dana 19. listopada 2017. godine društvo Brodosplit-Projekt d.o.o. je pripojeno društvu DIV GRUPA d.o.o..

Sva prava i obveze pripojenih društava danom pripajanja prelaze na društvo preuzimatelja.

BILJEŠKA 31 - TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Prihodi od prodaje robe i usluga		
P.T.C. Krka Knin d.o.o.	1.163	10.112
Marine and Energy Solutions DIV d.o.o.	42	214
	1.205	**10.326**

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Kupovina robe i usluga		
P.T.C. Krka Knin d.o.o.	8.695	18.149
Marine and Energy Solutions DIVd.o.o.	4.213	5.238
	12.908	**23.387**

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Potraživanja od kupaca		
Marine and Energy Solutions DIV d.o.o.	14	19
	14	**19**

	2018.	2017.
	(u tisućama kuna)	
Obveze prema dobavljačima		
P.T.C. Krka Knin d.o.o.	1.600	10.547
Marine and Energy Solutions DIV d.o.o.	1.121	614
Kamen dent	-	159
	2.721	**11.320**

BILJEŠKA 31 - TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA (*NASTAVAK*)

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	(u tisućama kuna)	
Obveze za primljene pozajmice		
Vlasnici	43	12.503
P.T.C. Krka Knin d.o.o.	25.000	-
	25.043	**12.503**

Naknade ključnom rukovodstvu

Ključno rukovodstvo Grupe uključuje 41 zaposlenika *(2017.: 44 zaposlenika)*. Tijekom 2018. godine, isplaćeno je ukupno 9.769 tisuća kuna naknada članovima Uprave *(2017.: 13.573 tisuće kuna)* s osnove bruto plaća.

BILJEŠKA 32 - POTENCIJALNE OBVEZE I IMOVINA

Brodosplit d.d.

Društvo preko društva DIV Brodogradnja d.o.o. ima 99,83% udjela u društvu Brodosplit d.d.

Ugovorom o prodaji i prijenosu dionica društva Brodosplit d.d. od dana 28. veljače 2013. godine definirane su ugovorne obveze koje se odnose na provedbu programa restrukturiranja. Posebno značajnim dijelovima programa restrukturiranja smatraju se: udio vlastitog doprinosa u ukupnim troškovima restrukturiranja, usklađenje proizvodnih brodograđevnih kapaciteta Društva, ograničenje proizvodnje brodova u CGT (compensated gross tonnage) i postizanje održivosti; čije neispunjenje može rezultirati nalogom društvu Brodosplit d.d. i njegovim ovisnim društvima za povrat svih potpora dobivenih nakon 1. ožujka 2006. godine uvećanih za zakonsku zateznu kamatu.

Udio vlastitog doprinosa podrazumijeva obvezu Društva Brodosplit d.d. i ovisnih društava sukladno programu restrukturiranja, a iznosi 40% ukupnih troškova restrukturiranja. Dio ukupnih troškova odnosio se i na obvezu povećanja temeljnog kapitala ukupnog iznosa 50 milijuna kuna po dinamici 20 milijuna kuna tijekom 2013., 20 milijuna kuna tijekom 2014. i 10 milijuna kuna tijekom 2015. godine. Navedena obveza povećanja temeljnog kapitala je ispunjena u potpunosti. Društvo je naručilo od stručnjaka iz područja EU prava i državnih potpora iz Brisela studiju ostvarenog vlastitog doprinosa, koja je pokazala da je ostvareni vlastiti doprinos restrukturiranju više 40% ukupnih troškova restrukturiranja, čime društvo dokazuje ispunjenje obveze.

Usklađenje proizvodnih kapaciteta i ograničenje proizvodnje ovisno o tonaži definirani su programom restrukturiranja i Sporazumom o ograničenju proizvodnje po kojem se u razdoblju do 31. prosinca 2022. godine ne smije ostvarivati proizvodnja viša od dogovorene.

Postizanje održivosti sadrži sljedeće mjere: održavanje najmanje 2.000 zaposlenih u Društvu i ovisnim društvima na kraju svakog mjeseca tijekom provedbe programa restrukturiranja, održavanje minimalnog broja efektivnih sati na definiranoj razini zaključno s rujnom 2017. godine, održavanje minimalne količine obrađenog čelika na definiranoj razini zaključno s rujnom 2017., održavanje pozicije kapitala i rezervi na kraju godine zaključno s 2017. godinom na definiranoj razini te pozitivno konsolidirano poslovanje na kraju 2016. i 2017. godine. Društvo je do izvještajnog datuma održalo gore navedene mjere te je postiglo uvjet održivosti sukladno Ugovoru.

Osim navedenog, kupac (DIV Brodogradnja d.o.o.) temeljem Ugovora o prodaji i prijenosu dionica ima pravo raskida Ugovora u slučaju postojanja skrivenih obveza za koje Kupac nije znao u trenutku sklapanja Ugovora. U tom slučaju Prodavatelj je Kupcu dužan vratiti uplaćenu kupoprodajnu cijenu i iznos uplaćenog povećanja temeljnog kapitala, što iznosi ukupno 53.700 tisuća kuna, sve uvećano za kamate po eskontnoj stopi Hrvatske narodne banke na dan raskida ugovora uvećane za 2% (dva posto).

BILJEŠKA 32 - POTENCIJALNE OBVEZE I IMOVINA (NASTAVAK)

Ulaganje u Min Div Svrljig a.d. i Div betonski pragovi d.o.o.

Društvo je u razdoblju od 2006. do 2009. godine dokapitalizacijom povećalo udio vlasništva u ovisnom društvu Min Div a.d. s 77,50% na 86,45%. Društvo je zbog povećanja vlasništva imalo obvezu davanja javne ponude za otkup preostale 128.372 dionice. Rok za ponudu otkupa dionica je istekao 2010. godine te je zbog neispunjenja navedene obveze Društvo platilo kaznu. Ne postoji novi zakonski rok u kojem bi Društvo trebalo izdati ponudu. Što se tiče mogućeg ishoda, Društvo Div GRUPA d.o.o. ili mora objaviti javnu ponudu ili otuđiti 26.166 novih dionica nastalim u dokapitalizaciji. Predmet spora je otkupna cijena po dionici koja će biti ponuđena manjinskim dioničarima. Obzirom se u posljednjih nekoliko mjeseci pojavila aktivnost na burzi uskoro bi mogli biti ispunjeni uvjeti za formiranje tržišne cijene za javnu ponudu ili stvaranje dovoljne potražnje za otuđenje 26.166 dionica.

Nadalje, DIV GRUPA d.o.o. i DIV betonski pragovi d.o.o. su se prilikom preuzimanja obvezali na ispunjenje određenih uvjeta kako bi od državnih tijela dobili sredstva u iznosu od EUR 2,4 milijuna. Ukoliko se ne ispune navedene obveze, Društvo će morati povratiti sva zaprimljena sredstva zajedno sa zateznim kamatama, no sukladno usvojenim planovima poslovanja, Društvo planira ispuniti navedene obveze u zakonskom roku.

Izloženost po sudskim sporovima

Na dan 31. prosinca 2018. godine, Grupa je uključena u niz pravnih radnji gdje je tuženik, a koji proizlaze iz redovnih poslovnih aktivnosti i sudskih sporova s bivšim zaposlenicima. Na temelju savjetovanja s pravnim savjetnicima, Uprava je primijenila prosudbu i procijenila da pravni postupci u koje je Grupa uključena ne bi trebali rezultirati dodatnim značajnim gubicima. Uz sporove za koje je kreirana rezervacija postoje i sudski sporovi koji prema mišljenju Uprave i pravnog savjetnika neće rezultirati značajnim gubicima.

Izdane garancije

Na dan 31.12.2018. godine Grupa ima izdanih garancija u ukupnom iznosu od 275.323 tisuća kuna (31.prosinca 2017.: 237.977 tisuća kuna).

Pregled i stanje izloženosti zadužnica:

Društvo DIV GRUPA je 31.12.2018. izdalo zadužnice u ukupnom nominalnom iznosu od 1.132.880 tisuća kuna. Iznos zadužnica koje je Društvo izdalo za vlastite plasmane u nominalnom iznosu iznosi 717.145 tisuca kuna, za dobavljače iznosi 35.790 tisuca kuna dok je Društvo izdalo zadužnica za povezana društva u nominalnom iznosu od 379.745 tisuca kuna.

Društvo DIV GRUPA je 31.12.2017. izdalo zadužnice u ukupnom nominalnom iznosu od 1.469.492 tisuća kuna. Iznos zadužnica koje je Društvo izdalo za vlastite plasmane u nominalnom iznosu iznosi 472.910 tisuca kuna, za dobavljače iznosi 32.094 tisuca kuna dok je Društvo izdalo zadužnica za povezana društva u nominalnom iznosu od 964.488 tisuca kuna.

Društvo i Div Grupa vode evidenciju izdanih zadužnica po nominalnim vrijednostima u skladu s ugovorima. Ukupni zbroj zadužnica po nominalnom iznosu ne predstavlja maksimalnu potencijalnu obvezu po izvornoj obvezi iz razloga što su, prema pojedinim ugovorima, Društvo odnosno Div Grupa dužni izdati nekoliko zadužnica koje su po pojedinačnom iznosu u iznosu ukupne izvorne obveze.

Stanje na 31.prosinca 2018. IZLOŽENOSTI (u tisućama kuna)	IZNOS	STANJE
Zadužnice prema dobavljačima	35.790	n/a
Zadužnice prema financijskim institucijama	717.145	450.762
Zadužnice izdane za povezane osobe	375.773	317.612

BILJEŠKA 33 – DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANCE

Brodosplit d.d. je s poslovnom bankom dana 12. travnja 2019. godine potpisao Ugovor o kreditu u iznosu od 50 milijuna eura.
Rok povrata kredita je 6 mjeseci od datuma potpisa Ugovora, odnosno do 12. listopada 2019. godine.
26. travnja 2019. godine je povućena prva tranša kredita, u iznosu od 33 milijuna eura. Ista je uplaćena na račun postojećeg kreditora za podmirenje kredita u iznosu od 33 milijuna eura, a kojeg je Brodosplit d.d. podigao za financiranje NOV 483.
Druga tranša, u iznosu od 17 milijuna eura povućena je 30. travnja 2019. godine.
Ugovor se odnosi na projekt Nov 483 kod kojeg je došlo do kašnjenja kupčeve isporuke, te je zbog pomicanja primopredaje bilo nužno zaokružiti financijsku strukturu projekta.

22. svibnja 2019. godine isporučena je NOV 484 na dugoročni najam zakupniku broda. Osim navedenih, nije bilo drugih značajnijih događaja nakon datuma financijskog položaja koji bi zahtijevali promjene u financijskim izvještajima.

BILJEŠKA 34 – ODOBRENJE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Financijske izvještaje usvojila je Uprava Grupe i odobrila njihovo izdavanje dana 30. lipnja 2019. godine.

Potpisali za i u ime Uprave Grupe dana 30. lipnja 2019. godine:

DIV GRUPA d.o.o.
10430 SAMOBOR, Bobovica 10/A
Tel. 01 3377-000, Fax. 01 3376-155
OIB: 33890755814

Tomislav Debeljak

Predsjednik Uprave

Darko Pappo

Član Uprave